

การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ

นางสาวจตุติ สันทวี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

Using the Instructional Media in the library to Promote Learning for
Junior High School Students of Pom Prakan Consortium
Samut Prakan Province

Miss Juti Sintavee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อและนามสกุล	นางสาวจตุติ สันทวี
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คันทิณี สังสรรค์อนันต์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ศึกษา นางสาวจตุ สินทวี **รหัสนักศึกษา** 2552701407 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่ม
สหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
และเมื่อพิจารณาทางด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน
ได้แก่ (1) สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) เนื้อหาสาระในการที่
นำเสนอผ่านสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด คือ ต้องเป็นเนื้อหาสาระที่มีความเหมาะสมกับ
นักเรียนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน (3) กิจกรรมการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ใน
ห้องสมุด คือ กิจกรรมแต่งคำขวัญ (4) การใช้สื่อการสอนรายบุคคลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด คือ
สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสามารถในการอ่าน (5) ประโยชน์ที่ได้รับจาก
การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด คือ มีความประทับใจและจดจำเนื้อหาได้นาน และ
(6) ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด คือ นักเรียนใช้เครื่องมือในการ
สืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม

คำสำคัญ การใช้สื่อการสอน ห้องสมุด ส่งเสริมการเรียนรู้ มัธยมศึกษาตอนต้น

Independent Study title: Using the Instructional Media in the Library to Promote Learning for Junior High School Students of Pom Prakan Consortium Samut Prakan Province

Author: Miss Juti Sintavee; **ID:** 2552701407;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Taweewat Watthanakuljaroen, Associate Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objective of this research was to study the use of instructional media in the library to promote learning for junior high school students of Pom Prakan Consortium, Samut Prakan province.

The research population comprised 380 junior high school students of Pom Prakan Consortium, Samut Prakan province. The employed research instrument was a questionnaire on the use of instructional media in the library to promote learning for junior high school students of Pom Prakan Consortium, Samut Prakan province. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the overall use of instructional media in the library to promote learning for junior high school students of Pom Prakan Consortium, Samut Prakan province was at the high level. When all of the six aspects of the use were considered, it was found that the use in every aspect was at the high level, with the item receiving the highest rating mean in each aspect being as follows: (1) in the aspect of type of instructional media in the library to promote learning, the item of electronic media; (2) in the aspect of the contents presented via instructional media in the library to promote learning, the item of the contents having to be appropriate to the students in order to promote instructional activities; (3) in the aspect of activities of using instructional media in the library to promote learning, the item of slogan creating activity; (4) in the aspect of individualized instructional media in the library to promote learning, the item of the individualized instructional media being able to respond to individual difference in reading ability; (5) in the aspect of the benefits of using instructional media in the library to promote learning, the item of being impressed with the instructional media and being able to remember the learning contents for a long time; and (6) in the aspect of problems and obstacles in using instructional media in the library to promote learning, the item of the students using inappropriate and incorrect tools for retrieval of information.

Keywords: Using instructional media, Library, Promote learning, Junior high school

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จได้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ประธานที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ คำแนะนำ และติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ กรรมการสอบ ที่ช่วยเสนอแนะและ ปรับปรุงการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ให้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ สมพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ร้าไพ ที่ให้ความกรุณาในการ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้คำปรึกษา ชี้แนะ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ คณะครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจสำหรับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และขอบคุณนักเรียนที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้ การวิจัยครั้งนี้สามารถดำเนินการวิจัยต่อไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ทั้งคณาจารย์ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และ ครอบครัวอันมีคุณค่ายิ่ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำวิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่ บิดามารดาผู้มีพระคุณ คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

จตุติ สิ้นทวี
กุมภาพันธ์ 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
สื่อการสอน	13
การใช้สื่อการสอนในห้องสมุด	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	47
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
สรุปการวิจัย	56
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	72
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	73
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
ค ค่าตรรกษณ์ความสอดคล้องของแบบสอบถาม	84
ประวัติผู้ศึกษา	93

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 สัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	37
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ (n = 380)	43
ตารางที่ 4.2 การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยภาพรวมและรายด้าน	47
ตารางที่ 4.3 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	48
ตารางที่ 4.4 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์ (n = 380)	48
ตารางที่ 4.5 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน (n = 380)	49
ตารางที่ 4.6 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 380)	50
ตารางที่ 4.7 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	51
ตารางที่ 4.8 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	52
ตารางที่ 4.9 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	53
ตารางที่ 4.10 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	53
ตารางที่ 4.11 ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)	54
ตารางที่ 5.1 สัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	57

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 5 ระบุว่า "การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 25 (5) กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจาก สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักคิดแก้ปัญหา และสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยปัจจัยที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง ได้แก่ ครูต้องนำเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการนำเสนอ และถ่ายทอดความรู้

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และมีช่องทางการรับข่าวสาร และองค์ความรู้ได้จากทุก มุมโลก ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียนไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 18 - 19)

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต และมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 เด็กไทยมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

สื่อการสอนมีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น และยังมีบทบาทที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปบูรณาการ เพื่อใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต้องสนองต่อความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มากที่สุด (กมล เวียสุวรรณ และนิทยา เวียสุวรรณ, 2539, น. 1) สื่อการสอนจึงเป็นเครื่องมือช่วยถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจความรู้ลึก เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการคิด สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมแก่นักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544, น. 1)

การศึกษา คือ การสร้างความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญาให้เกิดขึ้นกับมนุษย์ เพื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองสร้างรากฐานที่มั่นคงทางสังคมให้เข้มแข็งพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษายังเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ทั้งนี้หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาอยู่ที่กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพที่มี ด้วยเหตุนี้สื่อการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเพราะเป็นตัวกลางที่ช่วยทำให้การสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพราะสื่อจะเป็นตัวถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็ว (กรมวิชาการ, 2544, น. 47) โดยเฉพาะการเรียนการสอนในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ข่าวสารข้อมูล ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมีสภาพแตกต่างไปจากรูปแบบเดิม จากการสอนที่เน้นครูและหลักสูตร มาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การศึกษาเรียนรู้ เปลี่ยนจากลักษณะที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับรู้ เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผึกทักษะด้วยตนเอง โดยอาศัยศักยภาพและประสิทธิภาพของสื่อการศึกษามาช่วยส่งเสริมและช่วยเอื้ออำนวยความสะดวก เป็นเครื่องมือ และเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบอย่างกว้างขวาง การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดแหล่งรวบรวม และให้บริการสื่อการศึกษาอย่างทั่วถึงเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาวิชาการ ที่แจ่มชัด รวดเร็ว สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทันเหตุการณ์

ดังนั้นถือได้ว่าห้องสมุดจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียนและเป็นกลไกสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นสถานที่รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ สื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ โดยมีการบริหารจัดการที่มีระบบ มีการจัดบริการและกิจกรรมตามหลักวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของห้องสมุด จึงเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นสังคมยุคข่าวสารหรือสังคมเทคโนโลยีข่าวสารที่เน้นคุณภาพมากขึ้น และเป็นสังคมที่ไร้พรมแดน ความรู้ห้องสมุดจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสารสนเทศ ฉะนั้นบทบาทของห้องสมุดและรูปแบบของห้องสมุดจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องรับพัฒนาการของสังคมและวิทยาการต่างๆ ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (เบญจรัตน์ สีทองสุข และคณะ, 2549)

นโยบายการพัฒนาห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2539 อธิบดีกรมสามัญศึกษา ดร. โกวิทย์ วรพิพัฒน์ มีแนวคิดปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนโดยให้ความเห็นว่า โรงเรียนคือ โรงสอน ห้องสมุด คือ โรงเรียน เพราะเป็นสถานที่ที่นักเรียนได้เข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงควรทำให้ห้องสมุดเป็นโรงเรียน โดยการขยายพื้นที่บริการของห้องสมุดให้กว้างขวาง และขยายกิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไปทุกจุดของโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าถึงสื่อสารสนเทศได้สะดวก และติดตามอ่านเพิ่มเติมได้ ในห้องสมุดจึงมีกิจกรรมต่างๆ อาทิ รดเช่นหนังสือ กระเช้าหนังสือ มุมหนังสือ ฯลฯ และมีการประกวด การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ และการอ่าน เช่น การจัดนิทรรศการ การทายปัญหา การแข่งขันตอบปัญหาจากหนังสือ การวาดภาพ การเล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ การประกวดต่างๆ เช่น ประกวดประดิษฐ์วัสดุ ประกวดคำขวัญ ฯลฯ (สมจิต พรหมเทพ, 2542)

จากความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มอบหมายนโยบายลงสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศ ในเรื่องการพัฒนา นักเรียน ครู และสถานศึกษา รวมถึงห้องสมุดโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาท และมีความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีพัฒนาและประสานงานการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนในสังกัด ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพิ่ม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน โดยศูนย์สื่อการศึกษานี้ ควรมีสื่อการศึกษา หลากหลายและเพียงพอในการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) โดย ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ ต้องร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมความพร้อมห้องสมุดโรงเรียนรวมถึงภารกิจในการสร้างองค์ความรู้ เพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนให้บริการทางวิชาการแก่นักเรียนในโรงเรียน ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

1.1.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุด กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนในห้องสมุดได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ

นักเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ และมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 4)

1) ด้านพุทธิพิสัย เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสมองในด้านความรู้และความคิด ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านสติปัญญาซึ่งแยกย่อยออกเป็น 6 ชั้น คือ (1) ความรู้ความจำ (2) ความเข้าใจ (3) การนำไปใช้ (4) การวิเคราะห์ (5) การสังเคราะห์ และ (6) การประเมินค่า

2) ด้านจิตพิสัย เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความเต็มใจ สนใจที่จะเรียน มีความรู้สึกยินยอมตอบสนอง และพอใจที่จะตอบสนองการเรียนรู้

3) ด้านทักษะพิสัย เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือกระทำหรือปฏิบัติตามแบบหรือตัวอย่างที่สนใจและกระทำอย่างถูกต้องอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระทำหรือปฏิบัติจนเกิดความสามารถปฏิบัติได้แคล่วคล่องเป็นธรรมชาติ เป็นต้น ด้วยเหตุที่ต้องการให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ทาง จึงพึงประสงค์หาสื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ด้านสื่อการสอนในห้องสมุด กล่าวคือ สื่อการสอนควรเป็นสื่อที่นักเรียนและครูใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นักเรียนและครูสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ มีวิจารณ์ญาณในการเลือกใช้สื่อ ลักษณะของสื่อควรมีอย่างหลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อวิธีการ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 3) สื่อการเรียนรู้หรือสื่อการสอนเป็นเครื่องมือช่วยถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ การคิด เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมแก่นักเรียน

1.1.3 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการใช้สื่อการสอนของครู กล่าวคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะบังเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นครูต้องมีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอน และลักษณะเฉพาะของนักเรียน ที่มีความแตกต่างกันไปในหลากหลายคุณลักษณะ อย่างไรก็ตามในการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ คือ (1) คำนึงถึงเกณฑ์ในการเลือกสื่อการเรียนการสอน (2) คำนึงถึงวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอน และ (3) คำนึงถึงเงื่อนไข สภาพการณ์ และกิจกรรมทางการเรียนรู้ ดังนั้นในการใช้สื่อการสอน ครูควรมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อวิธีการ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและเติมเต็มความรู้ในส่วนที่ขาดหายไป และพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐาน

ดังนั้น การเรียนการสอนในห้องสมุด การนำเทคโนโลยีระบบเครือข่ายมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ จะตอบสนองการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนรู้อย่างอิสระ ดังที่ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ (2543, น. 2 - 5) กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการศึกษาไว้ว่า สื่อการศึกษาทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสิ่งไม่ตีพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สิ่งที่อยู่ในสื่อทั้งหลายเหล่านั้น คือ สารสนเทศ (Information) ซึ่งเป็นบันทึกเรื่องราว

ข้อมูลและความรู้ต่างๆ เพราะฉะนั้นสื่อการศึกษาต่างๆ จึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อมนุษย์และสังคมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทรัพยากรประเภทอื่น เป็นต้น ความสำคัญของสื่อการศึกษาที่มีต่อบุคคล สถาบันและสังคมโดยทั่วไป

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.2.1 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุด กล่าวคือ ครูโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราบการ จังหวัดสมุทรปราการ ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนการสอนที่สำคัญของสถานศึกษา โดยเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้สื่อการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูและนักเรียน นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนทั้งด้านการศึกษาและทักษะชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รักการอ่านและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2543, น. 13) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมการปฏิบัติงานและการบริการของห้องสมุดให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยจัดเตรียมวัสดุการศึกษาทุกประเภทให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้ใช้บริการเพื่อให้ความรู้ความร่วมมือแก่ครูผู้สอน ในการเลือกใช้หนังสือและสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและสำหรับนักเรียนในการใช้ห้องสมุดศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ นอกจากนี้ห้องสมุดโรงเรียนยังมีการแนะนำการอ่านแก่ผู้เรียนเพื่อให้รู้จักเลือกอ่านหนังสือและสื่อต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ เสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้า เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต การบริหาร งานห้องสมุดโรงเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ทรัพยากรสารสนเทศ บุคลากร และงบประมาณ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, น. 1 - 2; กรมวิชาการ, 2543 น. 13 - 16) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินงานห้องสมุดให้ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาให้การสนับสนุนทั้งในด้านการเงินและบุคลากร ถ้าผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดและให้การสนับสนุนจะทำให้การดำเนินงานห้องสมุดบรรลุตามวัตถุประสงค์ อาคารสถานที่ ห้องสมุดควรมีสถานที่เพียงพอในการจัดเก็บหนังสือ โสตทัศนวัสดุ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งบริเวณสำหรับให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งอาจเป็นอาคารเอกเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคารและควรมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม รวมทั้งมีบรรยากาศทางวิชาการ ครุภัณฑ์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุดในการที่จะใช้เป็นที่จัดเก็บและจัดวางหนังสือ สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ชั้นหนังสือ ชั้นวารสาร โต๊ะนิทรรศการ โต๊ะเก้าอี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายวิดีโอทัศน์ เป็นต้น ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด จำเป็นจะต้องมีหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และโสตทัศนวัสดุเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้โดยทั่วไปจัดแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ วัสดุตีพิมพ์ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ โสตทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องจัดทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้ใช้บริการ บุคลากร ห้องสมุดควรมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอกับปริมาณของงาน ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ซึ่งมีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้บริหารงานห้องสมุด และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนร่วมกันดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินงานห้องสมุด เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานห้องสมุดให้บรรลุ

เป้าหมายที่วางไว้ เงินงบประมาณอาจได้จากหน่วยงานหรือองค์กรที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ หรือได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก เช่น ชุมชน องค์กรภาคธุรกิจ เป็นต้น กล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน นอกจากนี้จะเป็นแหล่งรวบรวมวิทยาการที่เป็นประโยชน์ ยังเป็นสถานที่ที่ช่วยเสริมสร้างและส่งเสริมความรู้เชิงวิชาการสำหรับครู ซึ่งใช้วัสดุการศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอนและสำหรับนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจพัฒนาความรู้และสติปัญญาอันจะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับสูงต่อไป

1.2.2 สภาพที่เป็นปัจจุบันด้านสื่อการสอนในห้องสมุด กล่าวคือ ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ สื่อการสอนส่วนใหญ่เป็นภาพนิ่ง มีครูเป็นผู้สอนและสาธิตให้กับนักเรียน โดยสาธิตประกอบการบรรยาย ซึ่งเป็นการสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาการทางทักษะและปฏิบัติตามคำสั่ง

1.2.3 สภาพที่เป็นปัจจุบันด้านการใช้สื่อการสอนของครู กล่าวคือ ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีการใช้สื่อการสอนแบบดั้งเดิม และไม่หลากหลาย สื่อการสอนที่มีเป็นสื่อการสอนประเภท สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่ออุปกรณ์ และสื่อของจริง โดยการใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่เป็นการใช้สื่อประกอบการสอน โดยไม่มีสื่อการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3.1 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุด กล่าวคือ จากสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน พบปัญหา คือ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ปัญหาและความต้องการใช้บริการห้องสมุด ปัญหาและความต้องการการใช้บริการห้องสมุดทุกแห่งยังประสบปัญหา ทั้งนี้อาจเหตุผลต่างกันไปตามสภาพของห้องสมุดและบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดนั้นๆ เป็นสำคัญเป็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับห้องสมุด เพราะเหตุใดไม่สนับสนุนงานห้องสมุดอย่างจริงจังให้ทัดเทียมกับหมวดวิชาต่างๆ ห้องสมุดต้องจัดซื้อหนังสือด้วยตนเอง ทำให้ผู้บริหารถึงฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากกว่าบรรณารักษ์ เพราะเหตุใดต้องจัดการห้องสมุดให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ด้านบุคลากร จำนวนบรรณารักษ์ไม่เพียงพอ สถานที่ห้องสมุดบางที่อาจเป็นที่เล่น การเคารพกฎระเบียบของห้องสมุด ครูบรรณารักษ์ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านทรัพยากร หนังสือชำรุด ล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับหลักสูตร หนังสือใหม่นำออกล่าช้า หนังสือหาย คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อผู้ใช้ ด้านผู้ใช้ ขาดความรู้การเรียนรู้ห้องสมุด ใช้อุปกรณ์การบริการไม่เป็น ครูอาจารย์มักไม่คืนหนังสือ ความสัมพันธ์ระหว่างบรรณารักษ์กับผู้ใช้มีน้อยกันเกินไป การส่งคืนหนังสือเกินกำหนด คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ล้าสมัย อุปกรณ์การบริการไม่สะดวกสบาย ด้านสถานที่ การจัดไม่เป็นสัดส่วน แสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงรบกวนจากภายนอก อากาศร้อนอบอ้าว ด้านบรรณารักษ์มีปัญหา ดังนี้ ขาดความรู้ทางวิชาชีพ ต้องสอนมากและมีภารกิจหนักเกินไป งานล้นมือหนังสือชำรุดซ่อมไม่ทัน ไม่มีการวางแผนการล่วงหน้า ไม่มีงานประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด ไม่มีเวลาเพียงพอจัดหมู่และทำบัตรรายการ ขาดคู่มือการปฏิบัติงาน ขาดความร่วมมือกับบุคลากรอื่นอื่น ปัญหาจากผู้ใช้บริการ การใช้ห้องสมุดขาดระเบียบวินัยการค้นคว้าเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ จากการหยิบหนังสือแล้วไม่วางที่เดิม ทำให้ต้องมีการจัดเรียงให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ การดึงดูดความสนใจของผู้ใช้จำเป็นต้องการใช้งานห้องสมุดปัญหาจากผู้ดำเนินงาน บรรณารักษ์บางคนไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ การทำงานจึง

ดำเนินงานไปตามลักษณะของตามประสบการณ์ที่เคยพบจึงทำให้ต้องฝืนใจทำงานในสิ่งที่ตนไม่ถนัดและมีความรู้การดำเนินงานจึงไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรและทำให้เกิดความเบื่อหน่าย บรรณารักษ์บางคนทำหน้าที่หลายอย่าง เช่น สอนหนังสือ จึงทำให้ไม่มีเวลาพอกับการดูแลห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ บรรณารักษ์บางคนดู เครื่องขั้วหรือเข็มงวดจึงทำให้ผู้ใช้เกิดความอึดอัดแก่การบริการ ปัญหาจากผู้บริหาร การให้การสนับสนุนงานบริการและงานธุรการจึงทำให้ละเลยงานห้องสมุดและทั้งงานห้องสมุดไว้ที่หลังมักจะสนับสนุนงานออกมาเป็นรูปธรรม เช่น งานด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารการศึกษามีความเห็นว่างบรรณารักษ์ควรทำงานควบคู่กับการเรียนการสอนเป็นเหตุให้บรรณารักษ์มีภาระหนักไม่มีเวลาให้กับห้องสมุดเท่าที่ควร

1.3.2 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านสื่อการสอนในห้องสมุด กล่าวคือ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ยังขาดอุปกรณ์สื่อการสอนและวิธีการที่ใช้ประกอบการสอน รวมทั้งขาดสื่อการสอนที่ให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่าง ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดความหลากหลายของประเภทสื่อการสอนที่ใช้ และไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

1.3.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการใช้สื่อการสอนของครู กล่าวคือ ครูโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการใช้สื่อการสอนไม่หลากหลาย และเป็นสื่อการสอนที่มีอยู่เดิม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร นอกจากนี้ การใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่ยังขาดการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ก่อให้เกิดความสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนเท่าที่ควร

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ความพยายามในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นั้น ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน และบรรณารักษ์ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ อาศัยความร่วมมือร่วมใจในการวางแผนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการสอนโดยฝ่ายบริหารได้กำหนดนโยบายสนับสนุนด้านงบประมาณ และสถานที่ ส่วนครูผู้สอนวางแผนใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนมีการเตรียมและร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในอันที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวาง ในรายวิชาที่จะเรียน โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการได้มีความพยายามในการร่วมมือแก้ปัญหาด้านสื่อเพื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุม ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในห้องสมุด กลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ

จากสภาพความต้องการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ของครูใน กลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ ซึ่งในขณะนี้ ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ กำลังดำเนินการของงบประมาณสนับสนุนส่งเสริมด้านการเรียนการสอน จากสำนักงานบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการครอบคลุม ด้านงบประมาณในการดำเนินการ ด้านวัสดุ ด้านอุปกรณ์ ด้านบุคลากร และความต้องการใช้สื่อมาประกอบการสอน การจัดอบรมทักษะความรู้ ความเข้าใจให้กับครูผู้สอน รวมทั้งกำหนดนโยบายเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับครูผู้สอน

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเพื่อการเรียนการสอนในห้องสมุดครูในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการได้พยายามจัดหาสื่อให้กับครูเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจัด

ฝึกอบรมทักษะความรู้ให้กับครูผู้สอนในด้านการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้เข้าใจง่าย และสามารถศึกษาบทเรียนจากสื่อที่ทันสมัยและเหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียนได้

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการใช้สื่อห้องสมุดในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ ได้สนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อที่มีคุณภาพ เรียนรู้ทำความเข้าใจในการใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือ อธิบาย สาธิตการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดอบรมเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้กับครูทำให้มีความชำนาญในการใช้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้

ความพยายามแก้ไขปัญหาคงงานวิจัย ยังไม่พบการวิจัยเชิงสำรวจในประเด็นเกี่ยวกับ การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ แต่พบงานวิจัยเชิงสำรวจภายในประเทศเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดซึ่งมีบริบทใกล้เคียง และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการวิจัยครั้งนี้ได้ ซึ่งอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2554 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) วันเพ็ญ พิชญวสิน (2540) ได้ศึกษาถึงการใช้อุปกรณ์ในห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า 1. ด้านการจัดห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนด้านการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาห้องสมุด ครูบรรณารักษ์เป็นผู้จัดทำแผนงาน/โครงการห้องสมุด และดำเนินการ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอน และช่วยประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด 2. ด้านการใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน เป็นผู้จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับ ครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ให้บริการด้านส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด และนำไปอภิปราย ในชั้นเรียน และ 3. ด้านสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน มีปัญหาด้านการขาดงบประมาณสนับสนุน เพื่อจัดหาวัสดุ และหนังสือ เข้าห้องสมุด (2) ณัฐนิช อักษรวรรณารถ (2544) ได้ศึกษาบทบาทของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า 1. ครูบรรณารักษ์มีบทบาทต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยภาพรวมไม่เห็นด้วย 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีบทบาทอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน ด้านการจัดบริการ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน และด้านการจัดอาคารสถานที่ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน และนักเรียนเห็นว่าครูบรรณารักษ์มีบทบาทต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนโดยรวม และเห็นด้วย 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่า มีบทบาทในด้านการจัดอาคารสถานที่ และการอำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมาก (3) ดวงสุดา พิมพ์อึ้ง (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนของครูในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลำดับขั้นตอนการสอน พบว่า ครูบรรณารักษ์ เห็นว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการสอน ขั้นดำเนินการสอนในระดับมากส่วนขั้นตอนการวางแผน และขั้นประเมินผล ครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนใน

ระดับปานกลาง ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอน พบว่า ปัญหาที่ทั้งครูบรรณารักษ์ และครู เห็นสอดคล้องกัน คือ ขาดการวางแผนร่วมกันในขั้นเตรียมแผนการสอน ในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยใช้ห้องสมุด และห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก (4) อภิรติ อ้นประเสริฐ (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่องการใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า (1) ด้านการจัดห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนด้านการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาห้องสมุดครูบรรณารักษ์เป็นผู้จัดทำแผนงาน/โครงการห้องสมุดและดำเนินการ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนและช่วยประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด (2) ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนกำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับ ครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ให้บริการ (3) ด้านส่งเสริมการใช้ห้องสมุดและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด และนำไปอภิปรายในชั้นเรียน ด้านสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน มีปัญหาด้านการขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาวัสดุและหนังสือเข้าห้องสมุด (4) ครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนของครูในระดับปานกลาง (5) ครูบรรณารักษ์และครูเห็นสอดคล้องกัน คือ ขาดการวางแผนร่วมกันในขั้นเตรียมแผนการสอนในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยใช้ห้องสมุด และห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก (6) ครูมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (7) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ (8) ความต้องการของครูต่อความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการใช้ห้องสมุด เพื่อการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (9) ความสามารถในการให้ความร่วมมือจากบรรณารักษ์แก่ครู โดยใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

โดยสรุป จากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การศึกษาความต้องการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ ใช้กระบวนการสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการของครูในด้าน สื่อที่มีคุณภาพ ครอบคลุม ด้านงบประมาณในการดำเนินการ ด้านวัสดุ ด้านอุปกรณ์ ด้านบุคลากร และความต้องการใช้สื่อ จัดหา จัดฝึกอบรมทักษะความรู้กระบวนการใช้สื่อเพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีระดับสูงขึ้น

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการใช้สื่อการสอนของครู มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น สนองตอบความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนให้กับนักเรียนมากขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน การดำเนินการแก้ไขปัญหามาเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังไม่ได้มีการสำรวจข้อมูลการใช้สื่อการสอนของครู เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนสนับสนุน และส่งเสริมการใช้สื่อการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและครูอย่างแท้จริง

เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ มีขนาดของโรงเรียน และจำนวนผู้เรียนที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนจึงต้องอาศัยวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครู เนื่องจากมีจำนวนผู้เรียน ต่อห้องเรียนเป็นจำนวนมาก โรงเรียนต้องวางนโยบายในการบริหารจัดการสื่อ ได้แก่ การจัดหา การผลิตสื่อ การให้บริการสื่อการศึกษา การให้บริการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ ครู และผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนในด้านการสอน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู เพราะครูใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ปฏิบัติการสำหรับผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนา และค้นพบตนเอง เป็นสถานที่ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การนำสื่อ การสอนที่ทันสมัยมาจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนครูจึงต้องมีทักษะ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นก่อนจึงจะสามารถนำพาผู้เรียนในชั้นเรียนให้เกิดความเข้าใจในบทเรียน และสามารถไปศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองได้ ซึ่งปัจจุบันสื่อในการสอนการจัดการเรียนรู้มีหลากหลาย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านประเภทของสื่อการสอน

2.2.2 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอน

2.2.3 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านกิจกรรมการใช้สื่อการสอน

2.2.4 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านการใช้สื่อการสอนรายบุคคล

2.2.5 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน

2.2.6 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6,379 คน

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย **ครอบคลุม** (1) ประเภทของสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (2) เนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (3) กิจกรรมการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (4) การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด และ (6) ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

3.4 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางช่องทางที่ใช้ นำเรื่องราว ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะประสบการณ์ ข้อมูลความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน ประกอบด้วย สื่อ 3 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4.2 ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการที่ทำหน้าที่ในการจัดการด้านสื่อการศึกษาให้ครูผู้สอน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต จัดหา การพัฒนาสื่อการศึกษา ให้ข้อมูลสารสนเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้สื่อการศึกษา ตลอดจนให้บริการยืม คืน และเป็นแหล่งส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ ข่าวสารการศึกษา สื่อการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 การใช้สื่อการสอนในห้องสมุด หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่มีการปฏิบัติต่อการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ครอบคลุม (1) ด้านประเภทของสื่อการสอน (2) ด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอน (3) ด้านกิจกรรมการใช้สื่อการสอน (4) ด้านการใช้สื่อการสอนรายบุคคล (5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน และ (6) ด้านปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน

4.4 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ หมายถึง สถานศึกษาทั้ง 6 แห่ง (1) โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ (2) โรงเรียนวัดทรงธรรม (3) โรงเรียนป้อมนาคราช-สวาทยานนท์ (4) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม (5) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า-สมุทรปราการ และ (6) โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์

4.5 **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ได้ทราบถึงสภาพการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

5.2 ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราบการ จังหวัดสมุทรปราการ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) สื่อการสอน (2) การใช้สื่อการสอนในห้องสมุด และ (3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอน

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับสื่อการสอน ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาครอบคลุม (1) ความหมายของสื่อการสอน (2) ประเภทสื่อการสอน (3) คุณค่าของสื่อการสอน (4) หลักการเลือกใช้สื่อการสอนและ (5) ประโยชน์ของสื่อการสอน

1.1 ความหมายสื่อการสอน

นักวิชาการกล่าวถึงความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้

กิตานันท์ มลิทอง (2543, น. 89) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูส่งไปถึงนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้ได้เป็นอย่างดี

หนูม้วน ร่มแก้ว (2545, น. 125) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่างๆ ด้วย

สุกัญญา แพงโสม (2545, น. 117) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ครูหรือนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะเป็นวัสดุ รวมทั้งอุปกรณ์ วิธีการและกิจกรรม

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, น. 239) กล่าวว่า สื่อการสอน คือ ตัวกลาง หรือสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการถ่ายทอดความรู้ ของครูถึงนักเรียน และทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

จริยา เหนียนเฉลย (2546, น. 9) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า สื่อการสอน คือ การนำเอาเทคโนโลยีซึ่งเป็นระบบการประยุกต์ผลิตรกรรมทางวิทยาศาสตร์ (ในแง่วัสดุ) และผลิตรกรรมทางวิศวกรรมศาสตร์ (ในแง่เครื่องมือ) โดยยึดหลักทางพฤติกรรม (ในแง่วิธีการ) มาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ทำให้บทเรียนที่เป็นนามธรรมกลับ

กลายเป็นรูปธรรม นักเรียนจะเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น โดยมีครูเป็นผู้ส่งข้อมูลที่เรียกว่า สาร (Message) ส่งผ่านทางสื่อ (Media) หรือ (Channel) และผู้รับสารก็คือนักเรียนซึ่งจะมีการสนองกลับในเชิงการสื่อสาร 2 ทาง (Two – Way Communication)

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 12) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุและอุปกรณ์ หรืออาจเป็นวิธีการที่เป็นตัวกลางการถ่ายทอด ในการสื่อความหมายเพื่อให้รับรู้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีความเข้าใจที่ตรงกัน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ (สิ่งสิ้นเปลือง) อุปกรณ์ (เครื่องมือที่ไม่ผู้ฟังได้ง่าย) และวิธีการ (กิจกรรมละคร เกม การทดลอง ฯลฯ) ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ (อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทักษะคต และค่านิยม) และทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป สื่อการสอน หมายถึง การนำสิ่งต่างๆ ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยี กิจกรรม ทักษะ วิธีการหรือเทคนิคต่างๆ มาใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างครูและนักเรียน ในกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ประเภทสื่อการสอน

นักวิชาการกล่าวถึงประเภทสื่อการสอนไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 7) ได้กล่าวถึงลักษณะของสื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนและการสอนโดยตรงตามวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่เคยมีมาแล้วทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตามถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับนักเรียนได้เรียนรู้ได้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนของเราหรือไม่ สื่อทั้งหมดอาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสารจดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติ และปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู ตัวนักเรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสำคัญ และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ

3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสภาพที่อยู่รอบตัวนักเรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการหรือแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคมวัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือนักเรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของนักเรียน เช่น การแสดงละครบทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง

4. สื่อต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำหรือจัดหามาให้เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องเชื่อมั่น ได้ว่าให้สาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีความหมาย และเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณค่าห้องสมุดหรือศูนย์สื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญมากที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

นิคม ทาแดง (2545, น. 16) จำแนกสื่อทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การจำแนกประเภทตามช่องทางการส่งและรับสาร สามารถแบ่งออกได้ 3 ด้าน คือ
 - 1.1 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ สื่อกราฟิก วัสดุลายเส้นและแผ่นป้ายต่างๆ สื่อสามมิติ ประเภทหุ่นจำลอง และสื่อเสียง เช่น เทปเสียง
 - 1.2 สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์
 - 1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร โทรทัศน์ปฏิสัมพันธ์ ระบบประชุมทางไกล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต
2. การจำแนกประเภทตามโครงสร้างความคิด สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ
 - 2.1 แบ่งประเภทสื่อการศึกษาตามลักษณะประสบการณ์ แบ่งตามกรวยประสบการณ์ ตามลำดับจากรูปรธรรมไปหานามธรรม
 - 2.2 แบ่งประเภทสื่อการศึกษาตามการคิดของคน แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ
 - 2.2.1 ด้านการกระทำ ได้แก่ ของจริง สถานการณ์จำลอง นาฏการ การทดลอง และการศึกษานอกสถานที่
 - 2.2.2 ด้านภาพ ได้แก่ นิทรรศการ โทรทัศน์/ภาพยนตร์ การบันทึกภาพและเสียง ภาพนิ่ง เป็นต้น
 - 2.2.3 ด้านสัญลักษณ์หรือนามธรรม ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ
3. การจำแนกประเภทตามโครงสร้างของสื่อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ
 - 3.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เป็นโลหะ และวัสดุเนื้อแข็ง อาวุธ ยุทโธปกรณ์ ตลอดจนชิ้นส่วนประกอบต่างๆ ของเครื่องมือและอุปกรณ์เหล่านี้ ยังแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.1.1 วัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่ กระดาษ หมึก สี แผ่นโปรงใส फिल्मถ่าย ภาพยนตร์
ฟิล์มถ่ายภาพ แผ่นดิสก์ ฯลฯ

3.1.2 เครื่องมือ ได้แก่ ปากกา ดินสอ คัตเตอร์ จอบ เสียม เป็นต้น

3.1.3 อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพ
ทึบแสง เครื่องเล่นเทป เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ

3.2 ซอฟต์แวร์ (Software) หมายถึง ผลผลิตจากการประยุกต์พฤติกรรมศาสตร์มา
ใช้ในการศึกษา และการแนะแนว สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.2.1 วัสดุสำเร็จรูป หมายถึง วัสดุที่ได้ดำเนินการออกแบบ และจัดบรรจุ
เนื้อหาสาระเป็นระบบเพื่อการศึกษา และการแนะแนวเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งนำไปใช้ เช่น ภาพยนตร์
แผ่นโปรแกรมภาพสไลด์ ฯลฯ

3.2.2 กิจกรรมและเกม ได้แก่ การเลียนแบบสถานการณ์จำลอง บทบาท
สมมติและเกมที่จัดเตรียมไว้เพื่อสร้างสถานการณ์ การสื่อสาร การตัดสินใจ เสนอประเด็นความคิดเห็น
 ฯลฯ

3.2.3 วิธีการ หมายถึง เทคนิควิธีลำดับขั้นตอน และระบบในการรวบรวมหรือ
เสนอเนื้อหาสาระ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา และการแนะแนวในสถานศึกษา

ยูพิน พิพิธกุล (2545, น. 52) ได้จำแนกประเภทของสื่อการเรียนการสอนออกเป็น
ประเภท ดังนี้

1. วัสดุ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1.1 วัสดุประกอบการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน วารสาร จุลสาร
หนังสืออ่านประกอบ เอกสารประกอบการเรียน ซึ่งได้แก่ เอกสารแนะแนวทาง เอกสารแบบฝึกหัด
บทเรียน การ์ตูน บทเรียนสำหรับเรียนด้วยตนเอง ชุดการเรียน บทเรียนโปรแกรม

1.2 วัสดุประดิษฐ์ เป็นสิ่งที่ครูสามารถทำได้ด้วยตนเอง อาจจะใช้กระดาษ
ไม้พลาสติก และสิ่งอื่นๆ ที่ครูประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น รูปทรงต่างๆ ที่ทำจาก
กระดาษ แผ่นภาพโปรงใส ภาพถ่าย แผนภูมิ บัตรคำ กระเป่า ผนัง แผ่นภาพ กระดานตะปู กระดาน
ผ้าสำลี ชุดการเรียนการสอน สไลด์ประกอบเสียง สื่อเทคโนโลยี เช่น วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
(Computer Assisted Instruction) เครื่องคิดคำนวณกราฟิก (Graphic Calculator) อินเทอร์เน็ต

1.3 วัสดุถาวร ได้แก่ กระดานดำ กระดานนิเทศ กระดานกราฟ ของจริง ของจำลอง
ของตัวอย่าง โปสเตอร์ แผนที่ แผ่นเสียง เป็นต้น

1.4 วัสดุสิ้นเปลือง เช่น ซอล์ก ดินสอสี ปากกา

2. อุปกรณ์ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
เครื่องฉายสไลด์ และฟิล์มสตริป เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นจานเสียง เครื่องเทปบันทึกภาพเครื่องรับวิทยุ
เครื่องฉายภาพทึบ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์

3. กิจกรรม การจัดกิจกรรมต่างๆ ก็ถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น การทดลอง
การสาธิต การจัดนิทรรศการ การเล่นเกม การทำโครงการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่าเรื่อง
การแสดงบทบาทสมมติ การร้องเพลง การใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง การใช้เกมปริศนากลวง

4. สื่อการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม เป็นสื่อการเรียนการสอนที่หาได้ง่ายเพราะอยู่รอบตัวเรา สื่อการเรียนรู้ภายในห้องเรียน เช่น สมุด หนังสือ กระดานดำ หน้าต่าง ประตู สื่อการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน เช่น ต้นไม้ สนามฟุตบอล ฟุ่่งนา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 32) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอน ตามทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resources) ออกเป็น 5 รูปแบบ โดยแบ่งได้เป็นสื่อที่ออกแบบขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และสื่อที่มีอยู่ทั่วไปแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่

1. คน (People) ในทางการศึกษาโดยตรงนั้น หมายถึง บุคลากรที่อยู่ในระบบของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้แนะแนวการศึกษา ผู้ช่วยสอน หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วน “คน” ตามความหมายของการประยุกต์ใช้นั้น ได้แก่ คนที่ทำงานหรือมีความชำนาญงานในแต่ละสาขาซึ่งมีอยู่ในวงสังคมทั่วไป คนเหล่านั้นนับเป็นวิทยากร เพื่อเสริมการเรียนรู้ได้ในการให้ความรู้แต่ละด้าน อาทิ เช่น ศิลปิน นักการเมือง นักธุรกิจ ช่างซ่อมรถยนต์เหล่านี้ เป็นต้น

2. วัสดุ (Materials) วัสดุในการศึกษาโดยตรงจะเป็นประเภทที่บรรจุเนื้อหาบทเรียน โดยรูปแบบของวัสดุมีใช้สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เช่น หนังสือ สไลด์ แผนที่ แผ่นซีดี เป็นต้น หรือสื่อต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรในโรงเรียน และได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ส่วนวัสดุที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนั้น จะมีลักษณะเช่นเดียวกับ วัสดุที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เพียงแต่ว่าเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในวัสดุนั้น ส่วนมากจะอยู่ในรูป ของการให้ความบันเทิง เช่น เกมคอมพิวเตอร์ หรือภาพยนตร์ สารคดีชีวิตสัตว์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มักถูกมองไปในรูปของความบันเทิง แต่ก็สามารถให้ความรู้ได้เช่นกัน

3. อาคารสถานที่ (Settings) หมายถึง ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับทรัพยากรรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว และกับนักเรียนด้วย สถานที่สำคัญในการศึกษา ได้แก่ ตึกเรียน และสถานที่อื่นๆ ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวม เช่น ห้องสมุดหอประชุม สนามเด็กเล่น เป็นต้น ส่วนสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ใช้เป็นทรัพยากร สื่อการเรียนรู้ได้เช่นกัน เช่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and Equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้ เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น ส่วนมากมักเป็นเครื่องมือ ด้านโสตทัศนูปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่ ตะปู ไขควง เป็นต้น

5. กิจกรรม (Activities) โดยทั่วไปแล้วกิจกรรมที่กล่าวถึงมักเป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อกระทำร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโปรแกรม เกม และการจำลอง การจัดทัศนศึกษา ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้ มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ตั้งขึ้น มีการใช้วัสดุการเรียนเฉพาะแต่ละวิชา หรือมีวิธีการพิเศษในการเรียนการสอน

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547, น. 3) ได้กล่าวว่า นอกเหนือจากสื่อที่มีหรือวัตถุประสงค์เพื่อการเรียน และการสอนโดยตรงตามวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เคยมีมาแล้วทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว ไม่ว่าจะ เป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตามถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่ สื่อทั้งหมดอาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดง หรือจำแนก หรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสารจดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อที่จะใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยีนี้นั้นยัง หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ หมายถึง สื่อที่ส่งเสริมการเรียนการสอนซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า สื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้ อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติ และวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคล อาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู ตัวนักเรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็น บุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ ต่างๆ เป็นต้น

3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือ สภาพที่อยู่รอบตัวนักเรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้า อากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการ หรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการที่ครู หรือ นักเรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของนักเรียน เช่น การแสดงละคร บทบาท สมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ/เครื่องมืออุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือ และ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

โดยสรุป ประเภทของสื่อการสอน ได้แก่ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทอุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ

1.3 คุณค่าของสื่อการสอน

นักวิชาการกล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

รววิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 18) ได้กล่าวคุณค่าของสื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. คุณค่าทางด้านวิชาการ

1.1 ทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง และเรียนได้ดีมากกว่าที่ไม่มีสื่อการเรียนรู้

1.2 ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการเรียนรู้ ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆ ได้กว้างขวาง และเป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่นๆ ตียิ่งขึ้น และส่งเสริมด้านความคิด และการแก้ปัญหา

1.3 ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้ให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่นักเรียนรู้อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากและจำได้นาน

1.4 สื่อการเรียนรู้บางชนิด เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง จะช่วยเร่งทักษะในการเรียนรู้

2. คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2.1 สื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนในสิ่งต่างๆ

2.2 สื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดอย่างเดียวกัน มีเจตคติที่ดี

สำหรับนักเรียน

2.3 สื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ และช่วยผู้ให้กระทำกิจกรรมด้วย

ตนเอง

3. คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจทางการศึกษา

3.1 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้ที่เรียนซ้ำได้เร็วขึ้น ส่วนผู้ที่ฉลาดก็จะเรียนได้มากขึ้น

ไปอีก

3.2 การสอนโดยการอธิบายเพียงอย่างเดียวเป็นการสิ้นเปลืองเวลา และนักเรียนจะลืมได้ง่าย แต่ถ้าใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลืองนี้ และยังช่วยให้ครูสอนได้ดีขึ้น

3.3 สื่อการสอนช่วยประหยัดค่าพูดและเวลาของครู และยังช่วยประหยัดเวลาของนักเรียนทำให้มีเวลาเหลือสำหรับศึกษาบทเรียนอื่นต่อไป

3.4 สื่อการเรียนรู้ช่วยขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลา และระยะทาง เช่น สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้ สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลเกินไปมาศึกษาได้ สามารถนำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วหรือช้าเกินไปให้ช้าลง หรือเร็วขึ้นจนสามารถศึกษาได้ และยังสามารถนำสิ่งที่ลื้อมาศึกษาได้

อิริคสัน (Erickson, 1972) ได้สรุปบทบาท และคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

2. ช่วยครูสอนเนื้อหาวิชาที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก

3. ช่วยครูแนะนำ และกำกับนักเรียนให้มีปฏิริยาสัมพันธ์ในทางที่พึงปรารถนา โดยใช้สื่อต่างๆ

ใช้สื่อต่างๆ

4. ช่วยให้สามารถสอนได้รวดเร็ว และถูกต้องมากขึ้น

โดยสรุป สื่อการสอนมีคุณค่า คือ ช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อม และสังคม มีความสนใจ และต้องการเรียนในเรื่องต่างๆ มากขึ้น และทำให้นักเรียนรู้ประสบการณ์ที่เป็นจริงอย่างถูกต้อง

1.4 หลักการเลือกใช้สื่อการสอน

นักวิชาการกล่าวถึงหลักการเลือกใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

บรูซ ซีริมหาสาร (2545, น. 57) ได้กล่าวถึงหลักการในการใช้สื่อการเรียนการสอน

ดังนี้

1. สื่อการสอนจะต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย และประสบการณ์ของนักเรียน

2. จะต้องเหมาะสมกับความรู้ และประสบการณ์ของนักเรียน
3. เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของนักเรียน
4. เนื้อหา และวิธีใช้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน
5. น่าสนใจ และทันสมัย
6. เทคนิคการผลิตดี
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
8. สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้
9. ถ้ามีสื่อการสอนหลายอย่างในเรื่องเดียวกัน ให้พิจารณาว่าสื่อใดเหมาะสมที่สุดที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนได้ดีที่สุด และในระยะเวลาสั้นที่สุด

ศิริพร ชีปนวัฒนา (2548, น. 173) ได้กล่าวถึงหลักในการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น ครูควรจะมีขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** เป็นการวางแผนเพื่อเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ครูจะต้องเข้าใจจุดประสงค์ของเนื้อหาหรือบทเรียนนั้นๆ เสียก่อน ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนแต่ละชนิด ย่อมให้คุณค่าและทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดต่างกันไป ครูควรเลือกสื่อให้ตรงหรือเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด เช่น ในการสอนเรื่องพืช ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ถึงส่วนประกอบของต้นพืช และสามารถปลูกพืชบางชนิดได้ถูกต้อง ครูน่าจะเลือกต้นพืชเล็กๆ ที่มีรากกิ่ง ใบ ลำต้น จำนวนหนึ่งเป็นสื่อดีกว่าจะใช้แผนภูมิหรือรูปภาพใดๆ

2. **ขั้นเตรียมการ (Preparation)** หลังจากที่ได้วางแผน และตัดสินใจเลือกสื่อการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปประกอบการเรียนการสอนแล้ว ในขั้นต่อไปก็ต้องมีการเตรียมไว้ล่วงหน้าโดยจะต้องเตรียมตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 **การเตรียมตัวครู** ครูจะต้องทำความเข้าใจจุดประสงค์ เนื้อหาที่จะสอนอย่างละเอียด และกว้างขวางจนเป็นที่มั่นใจ จากนั้นก็เตรียมวางแผนการใช้สื่อเป็นลำดับก่อนหลัง จัดซื้อไว้เป็นลำดับเพื่อสะดวกในการหยิบใช้ วางแผนการจัดกิจกรรมอะไรก่อน อะไรหลัง แต่ละชนิดใช้เวลาเท่าไร แล้วจดบันทึกไว้ เพื่อให้มีความแม่นยำจริงๆ ครูควรทดลอง หรือซ้อมสอนดูก่อน จะทำให้มั่นใจยิ่งขึ้น

- 2.2 **การเตรียมตัวนักเรียน** ครูจะต้องเป็นฝ่ายกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนสนใจ และมีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ และประสบการณ์ หากนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หรือจัดหา สิ่งต่างๆ มาด้วย ก็จะมีคามหมายแก่นักเรียนยิ่งขึ้น

- 2.3 **การเตรียมสถานที่** เพื่อความสะดวกต่างๆ เช่น จัดโต๊ะ ม้านั่ง ภาชนะ ตะปู เป็ก กระดาษสำหรับติดหรือแขวน เป็นต้น

3. **ขั้นเสนอ (Presentation)** เป็นขั้นที่ครูนำสื่อไปใช้ในการเรียนการสอน ครูจะต้องพยายามดำเนินการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตามที่เตรียม หรือวางแผนไว้ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 3.1 **ควรเริ่มต้นด้วยการนำสื่อการเรียนการสอนออกมาใช้** ตามที่ได้เตรียมไว้ทันที

3.2 ต้องใช้สื่อการเรียนที่เตรียมไว้ ให้เป็นสื่อการเรียนจริงๆ ไม่ใช่เอาตั้งแสดงให้นักเรียนดูเฉยๆ

3.3 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในขณะที่กำลังใช้สื่อการเรียน

3.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมตามที่เตรียมไว้ คือ (ก) ทางกายภาพ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน ได้ใช้อวัยวะสัมผัสให้มากที่สุด (ข) ทางจิตใจ ได้แก่ การให้คิดแก้ปัญหา การร่วมอภิปราย เป็นต้น

3.5 เวลาใช้สื่อการเรียน ต้องให้นักเรียนทุกคนได้ยิน และมองเห็นอย่างชัดเจน

3.6 ต้องใช้สื่อการเรียนให้อยู่ในเวลาที่กำหนด ซึ่งนานพอที่นักเรียนจะจดจำได้

3.7 เวลาใช้ต้องตั้ง แขนง หรือติดให้เรียบร้อย อย่าถูร้อนไปร้อนมา

3.8 การใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่งๆ ไม่ควรจะมีหลายอย่างเกินความจำเป็น เพราะอาจจะทำให้นักเรียนเบื่อได้

3.9 ในขณะที่ใช้สื่อ ครูควรอธิบายประกอบอย่างชัดเจน

3.10 สื่อการเรียนการสอนที่หมดความจำเป็นแล้ว ควรเก็บทันทีไม่ควรทิ้งเอาไว้

3.11 ในขณะที่แสดง หรือใช้สื่อ ต้องพยายามสำรวจข้อบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น

4. ขึ้นติดตามผล (Follow - up) กระบวนการในขั้นนี้จะช่วยให้ทราบถึงผลการเรียนการสอนว่า ได้ผลตามจุดประสงค์ หรือไม่ ควรจะปรับปรุงแก้ไขอะไร และยังเป็น การช่วยทดสอบประสิทธิภาพของสื่อตลอดจนวิธีการใช้สื่ออีกด้วยว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง วิธีประเมินอาจทำได้ดังนี้

4.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเรียน

4.2 ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกัน

4.3 ให้นักเรียนเขียนรายงานหรือข้อสรุปต่างๆ ที่ได้รับจากการเรียน

4.4 ให้นักเรียนจัดทำป้ายนิเทศ หรือจัดแสดงผลงาน

4.5 ทดสอบด้วยแบบทดสอบประเภทต่างๆ

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 91) ได้กล่าวถึง การพิจารณาเลือกใช้สื่อการเรียนรู่ว่า ภาวการณ์ปัจจุบัน โรงเรียนระดับต่างๆ ที่มีจำนวนมากนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนักเรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจะได้ลดภาระในการสอนโดยได้ไปทำงานอื่นเพิ่มขึ้นอาจกล่าวได้ว่า ในภาวะที่ต้องการให้มีการพัฒนาด้านประสิทธิภาพ และคุณภาพของโรงเรียนในระดับต่างๆ จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้สื่อที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการศึกษามากขึ้น เพราะแนวคิด เทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่ๆ จะช่วยให้การถ่ายทอดบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว มีคุณภาพดีขึ้น ที่สำคัญ คือ ประหยัด การนำเอาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จะต้องผ่านการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้ได้สื่อที่เหมาะสม หากมีการสร้างที่ยังขาดตกบกพร่องแล้ว อาจเป็นไปได้ที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บังเกิดผล และเปลืองค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ การนำสื่อมาใช้ต้องเป็นการทำให้สภาพการเรียนการสอนดีกว่าเดิม สื่อที่กล่าวเป็นที่รู้จักกันดีแต่ส่วนใหญ่มองข้าม หรือนึกไม่ถึง

โดยสรุป หลักการใช้สื่อการสอนเพื่อให้ได้ผลประสิทธิภาพนั้นควรดำเนินการ ตาม ขั้นตอน คือ การวางแผน เตรียมครู เตรียมนักเรียน และเตรียมชั้นเรียน ควรใช้สื่อการสอน ในระยะเวลา ที่กำหนด ติดตามผล และสรุปผลการใช้สื่อการสอน

1.5 ประโยชน์ของสื่อการสอน

นักวิชาการกล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนไว้ดังนี้
 บรูซซี ศิริมหาสาคร (2545, น. 55) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์
 ต่อนักเรียน ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะตรงกับความจริง และมีความหมายชัดเจน
2. เรียนรู้ได้มากขึ้นในเวลาที่กำหนด
3. นักเรียนจำ ประทับความรู้สึก ไม่ลืมง่าย
4. ช่วยให้นักเรียนสนใจ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ส่งเสริมการคิด และแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน
6. สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้สะดวก
7. ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น
8. ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
9. ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลง
10. ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงช้าให้ดูเร็วขึ้น
11. ทำสิ่งใหญ่มากให้ย่อขนาดลง
12. ทำสิ่งที่เล็กมากให้ขยายใหญ่ขึ้น
13. นำอดีตมาศึกษาได้
14. นำสิ่งที่อยู่ไกลหรือลึกลับมาศึกษาได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 188) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนให้
 ประโยชน์ทั้งต่อนักเรียน และครู ดังนี้

1. สื่อกับนักเรียน
 - 1.1 ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้นักเรียน เกิดความ
 เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่อง
 นั้นได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว
 - 1.2 ช่วยกระตุ้น และสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ทำให้เกิดความสุข และไม่
 เบื่อหน่ายการเรียน
 - 1.3 ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกัน ในวิชา
 ที่เรียนรู้
 - 1.4 ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิด
 มนุษย์สัมพันธ์อันดีในระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง และกับครูด้วย
 - 1.5 ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้
 นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

1.6 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการเรียนการสอนรายบุคคล

2. สื่อกับครู

2.1 การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน ช่วยให้บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้น

2.2 สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของครูในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง

2.3 เป็นการกระตุ้นให้ครูตื่นตัวอยู่เสมอ ในการเตรียม และผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้ เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อครูได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ครูจึงควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะ และคุณสมบัติของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัด อันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อ และการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิต และการใช้สื่อให้เหมาะสมกับ สภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ โดยได้แบ่งประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สื่อกับนักเรียน

1.1 เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้ความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

1.2 สื่อช่วยกระตุ้นสร้างความสนใจให้กับนักเรียนเกิดความสนุก และไม่รู้สึกลำบาก

1.3 การใช้สื่อจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์โดยรวมกัน

1.4 ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนด้วยกัน และกับครูด้วย

1.5 ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และกับครูด้วย

1.6 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการใช้สื่อในการศึกษาเป็นรายบุคคล

2. สื่อกับครู

2.1 การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้ และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้น

2.2 สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของครูในด้านการเตรียม และผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้ เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น

2.3 เป็นการกระตุ้นให้ครูตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้สนุกสนานยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนรู้จะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อครูได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และถูกวิธี ดังนั้นก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ครูควรศึกษาถึงลักษณะ และคุณสมบัติของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อ และการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิต และการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

สำลี รักสุทธี (2553, น. 13) กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนว่าสื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน
2. เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้ครูสอนเนื้อหาให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น
3. เป็นเครื่องช่วยเร่งเวลาการสอนให้สั้นลง
4. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น
5. ช่วยทำเรื่องที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
6. ช่วยทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
7. ช่วยกระตุ้น และเร้าความสนใจให้กับนักเรียนมากขึ้น
8. ช่วยให้การเรียนเนื้อหาง่ายขึ้น
9. นักเรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนมากขึ้น
10. ช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อในการเรียน
11. ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเรียนโดยรวม

โดยสรุป สื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะช่วยให้ให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และสื่อการเรียนยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียน ได้โอกาสในการเรียนรู้โดยเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

2. การใช้สื่อการสอนในห้องสมุด

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมครอบคลุม (1) บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด (2) การสอนโดยใช้ห้องสมุดประกอบการสอน (3) หลักสูตรมัธยมศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน (4) ห้องสมุดและบทบาทของห้องสมุดโรงเรียน

2.1 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรม รวมทั้งวิธีการสอนที่หลากหลาย การสอนโดยการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เป็นวิธีในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้อีกวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลหลายฝ่ายภายในโรงเรียน อันได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ซึ่งแต่ละฝ่ายล้วนมีบทบาทหน้าที่ที่

แตกต่างกันไปดังที่ กุหลาบ ปันลายนาค (2538, น. 12 - 13) กล่าวถึงบทบาทของบุคคลสำคัญ ที่จะช่วยในการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดบรรลุเป้าหมาย อันได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูบรรณารักษ์ และศึกษานิเทศก์ ซึ่งจะกล่าวเฉพาะบทบาทของครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ดังนี้

2.1.1 บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ ที่จะทำให้การใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอนบรรลุผล เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติการด้านการเรียนการสอน สามารถเลือก ใช้เทคนิค และวิธีสอนซึ่งมีอยู่มากมายมาประยุกต์ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาที่ตนสอน โดยทั่วไปครูผู้สอนไม่เลือกวิธีสอนโดยใช้ห้องสมุดอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนไปค้นคว้าโดยครูเอง ไม่เคยสำรวจดูว่ามีหนังสือ สิ่งพิมพ์ที่ต้องการหรือไม่ ดังนั้นเพื่อให้ครูสามารถใช้ห้องสมุดเพื่อการสอน มีประสิทธิภาพผู้สอนต้องมีการเตรียม และร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในอันที่จะทำให้นักเรียน ได้รับความรู้กว้างขวาง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรในรายวิชาที่จะสอน เพื่อเลือกเรื่องที่จะสอน ควรพิจารณาว่าจุดประสงค์ใดที่ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนจะเกิดประโยชน์มากที่สุด คือ นักเรียนเข้าใจง่ายได้ความรู้กว้างขวาง และนำไปใช้ได้
2. สำรวจหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่ต้องการใช้ด้วยตนเอง เพื่อดูว่ามีเพียงพอที่จะใช้ประกอบการค้นคว้าหรือไม่
3. ติดต่อกับบรรณารักษ์ เพื่อให้เตรียม สิ่งพิมพ์ เอกสาร ตลอดจนสื่อต่างๆ ไว้ โดยเฉพาะ ถ้าไม่เพียงพอให้เสนอแนะเพื่อจัดซื้อ และขอยืมห้องสมุดโดยกำหนด วันเวลา ให้บรรณารักษ์ทราบ ควรดำเนินการล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
4. แนะนำวิธีการค้นคว้าเรื่องราวจากหนังสือ เอกสารตลอดจนสื่อต่างๆ แก่นักเรียน

2.1.2 บทบาทของบรรณารักษ์

การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของงานบริการห้องสมุด ที่ครูบรรณารักษ์ทุกคนมีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้บรรลุผล บรรณารักษ์ย่อมมีความยินดี และเต็มใจที่จะทำหน้าที่ และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนในการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ และสื่อต่างๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูที่ต้องการข้อมูลในการจัดทำเอกสารการสอน ผลงานทางวิชาการในรายวิชาที่ครูสอน บทบาทของบรรณารักษ์ในการสนับสนุนการเรียนการสอน มีดังนี้

1. จัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุ และสื่อต่างๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน
2. ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างครูผู้สอนกับห้องสมุด เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้เข้าใช้ห้องสมุด
3. ให้คำปรึกษาแนะนำครูผู้สอนให้รู้จักแหล่งค้นคว้า และเกิดความพึงพอใจในการใช้เครื่องมือด้วยตนเอง
4. ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ ให้สอดคล้องกับรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน

5. จัดเตรียม หนังสือ สิ่งพิมพ์ ตลอดจนสื่อต่างๆ ให้พร้อมที่จะบริการก่อนเปิดภาคเรียนของปีการศึกษาต่างๆ โดยจัดเป็นหนังสือจอง แยกตามความต้องการของครูผู้สอน เพื่อความสะดวกในการใช้

6. จัดทำบรรณานุกรม ของหนังสือที่ต้องการใช้โดยมีรายละเอียด ตามกฎเกณฑ์ของการทำบรรณานุกรม คือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

2.2 การสอนโดยใช้ห้องสมุดประกอบการสอน

ในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนเพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ต่างต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์ ในการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ต้องอาศัยวิธีการดำเนินการอย่างมีระบบแบบแผนตามขั้นตอนดังที่ กุหลาบ ปันลายนาค (2538, น. 15 - 16) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า วิธีการดำเนินการที่ทำให้การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนมีระบบ แบบแผนตามขั้นตอนควรปฏิบัติ ดังนี้

2.2.1 วิธีการดำเนินงานของครูผู้สอน

นักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาแผนการเรียนในรายวิชาที่สอน เพื่อพิจารณาว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อใดที่จะสอนโดยใช้ห้องสมุดแล้วจะได้ความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ศึกษาเนื้อหาสาระของเนื้อเรื่องที่จะสอนโดยการใช้ห้องสมุด แยกรายละเอียดเป็นหัวข้อสำคัญๆ เพื่อกำหนดให้นักเรียนค้นคว้า และกำหนดวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะให้ค้นคว้าเรื่องอะไร เพื่อจัดสื่อการเรียนการสอน

3. สืบหาหนังสือสิ่งพิมพ์ และสื่อต่างๆ ว่ามีเพียงพอสำหรับการค้นคว้าในจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

4. วางแผนร่วมกับครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับหนังสือ สิ่งพิมพ์ และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยมีรายละเอียดของสื่อ เช่น ชื่อหนังสือ วารสาร จุลสาร กฤตภาคหนังสือพิมพ์ รูปภาพ ระบุจำนวนเล่มที่ใช้ในครั้งหนึ่งๆ ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่จะค้นคว้าครูผู้สอนอาจยืมหนังสือไปอ่านล่วงหน้า เพื่อเตรียมการสอน

5. ทำบันทึกการสอนตามแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อดำเนินการสอนตามขั้นตอน กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำ ต้องบันทึกคู่กันไว้เพื่อความสะดวกเมื่อถึงเวลาที่จะสอนบทเรียนนั้นๆ

6. จองวันเวลาที่จะให้นักเรียนเข้ามาค้นคว้าในห้องสมุด แจ้งกิจกรรมที่ต้องการให้บรรณารักษ์ร่วมมือ

7. แจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่าจะให้นักเรียนเข้ามาค้นคว้าในห้องสมุดวันใดเวลาใด อธิบายเรื่องที่ต้องการให้ค้นคว้าอย่างกว้างๆ เป็นแนวทาง กำหนดหัวข้อค้นคว้าแบ่งกลุ่มตามแผนที่วางไว้

8. ครุณานักเรียนเข้าห้องสมุดตาม วัน เวลา ที่จองไว้ โดยดำเนินการตามที่วางแผนไว้ ดังนี้

8.1 นักเรียนแยกเป็นกลุ่มตามที่กำหนดเอาไว้ แต่ละกลุ่มมีหนังสือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งบรรณารักษ์เตรียมพร้อมไว้แล้ว

8.2 ครูอธิบายถึงจุดมุ่งหมาย ขอบเขตของเรื่อง และหัวข้อต่างๆ ที่นักเรียนต้องค้นคว้าอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งแนะนำการใช้หนังสือ เอกสาร และสื่อ โดยมีบรรณารักษ์ให้ความร่วมมือชี้แจงวิธีค้นคว้าด้วย

8.3 ประเมินผลการสอนโดยใช้ห้องสมุดซึ่งอาจจะทำได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับรายวิชานั้นๆ เช่น รายงานปากเปล่า เขียนรายงาน การอภิปราย การวิจารณ์ ค้นหา คำศัพท์ การตอบคำถาม

8.4 ก่อนหมดเวลาประมาณ 5 นาที ครูผู้สอนให้นักเรียนเก็บสิ่งพิมพ์ทุกชนิดเข้าที่เดิม

8.5 ครูลงนามในสมุดบันทึกการศึกษาค้นคว้าเป็นรายวิชา ซึ่งห้องสมุดจัดเตรียมไว้ และนำนักเรียนออกจากห้องสมุดอย่างมีระเบียบ

การนำนักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้านี้ ครูผู้สอนต้องคอยควบคุมดูแลให้ความช่วยเหลือ ไม่ควรปล่อยนักเรียนไว้ตามลำพังให้เป็นภาระหน้าที่ของบรรณารักษ์ เพราะการที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อการค้นคว้านั้นอยู่ในความรับผิดชอบของครูผู้สอน เช่นเดียวกับการสอนในชั้นเรียน

2.2.2 วิธีดำเนินงานของครูบรรณารักษ์

นักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีดำเนินงานของครูบรรณารักษ์ไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร แผนการสอนให้เข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ และสื่อต่างๆ เข้าห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง

2. ติดต่อกับครูผู้สอนอยู่เสมอ เพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอนเป็นรายวิชา และทราบความต้องการของครูผู้สอนด้วย

3. สืบหาหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่นๆ เช่น วารสาร จุลสาร กฤตภาค และสื่อต่างๆ ที่ครูต้องการใช้ว่ามีหรือไม่ เพื่อจัดเตรียมให้พร้อมเท่าที่สามารถทำได้ ทั้งส่วนที่ห้องสมุดมีอยู่แล้ว และติดต่อจัดหาเพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ

4. จัดหาหนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพิ่มเติมร่วมกับครูผู้สอนโดยให้ครูผู้สอนกรอกข้อความในแบบฟอร์มใบสั่งซื้อที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือต่างๆ ดังนี้ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคา จำนวนเล่มที่ต้องการ กำหนดเวลาที่ต้องการใช้หนังสือ (ควรกำหนดล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน)

5. รวบรวมรายชื่อหนังสือทั้งหมดที่ต้องการซื้อเพิ่มเติม จัดการสั่งซื้อให้ทันกำหนดเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ

6. เมื่อได้รับหนังสือที่สั่งซื้อแล้ว บรรณารักษ์จัดทำหลักฐานต่างๆ ของห้องสมุดแล้วแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ เพื่อให้มาจอง หรือยืมไปอ่านก่อนสอน

7. จัดหนังสือ และสื่อการเรียนการสอนที่รวบรวมไว้ทั้งหมดบนชั้นหนังสือจอง หรืออาจจัดไว้บนชั้นโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

8. จัดทำรายชื่อนหนังสือ สิ่งพิมพ์ทุกชนิดพร้อมบรรณนิทัศน์ส่งเขปประกอบ รายชื่อนหนังสือ เรียงไว้ตามลำดับอักษร เพื่อความสะดวกในการใช้

9. จัดทำสมุดบันทึกจองเวลาเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อให้ทราบวัน เวลาแน่นอน

10. ครูบรรณารักษ์เขียนตารางการจองบนแผ่นป้ายอีกครั้งหนึ่งเป็นรายคาบใน หนึ่งสัปดาห์ เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนกับเวลาของวิชาอื่น และเพื่อครูผู้สอนทราบว่าในชั่วโมงนั้นๆ มีการ ใช้ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนในรายวิชาใด

11. จัดเตรียมสถานที่ให้มีบรรยากาศสบายเชิญชวนให้อยากเข้าใช้ โดยคำนึงถึง ความสะดวกสบาย และประหยัดเวลา

12. เมื่อถึงเวลากำหนด ครูผู้สอนนำนักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุด ครูบรรณารักษ์ แนะนำให้หยิบเอกสารสิ่งพิมพ์ตลอดจนหนังสือที่เตรียมไว้ และคอยช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดแนะนำวิธี ค้นหาเรื่องจากสารบัญ วรรณคดี ช่วยลดปัญหา และข้อสงสัย เพื่อให้ นักเรียน มีความสบายใจในการ ค้นคว้า

13. ควรจัดกล่องรับฟังความคิดเห็น หรือคำแนะนำ เพื่อให้ นักเรียน และ ครูผู้สอนมีโอกาสนอต่อห้องสมุด และครูบรรณารักษ์ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว

14. เมื่อหมดเวลาค้นคว้า ทุกคนออกจากห้องสมุดแล้วควรเก็บสื่อทุกชนิดไว้ที่ เดิม ถ้าไม่มีผู้ต้องการใช้ให้ยกเลิกการจองหนังสืออื่นๆ

15. บันทึกสถิติการนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และผลการใช้โดยสังเกตจาก พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน

16. ประเมินผลการใช้หนังสือ สิ่งพิมพ์ และสื่อต่างๆ ตลอดจน ความ สะดวกสบายในการเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขบริการให้ดีขึ้น

2.3 หลักสูตรมัธยมศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน

นักวิชาการกระทรวงศึกษาได้กล่าวถึงหลักสูตรมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษา (2551, น. 1-2) ได้จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษา ภาคบังคับ แต่เดิมการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จากพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการปฏิรูปการศึกษา และจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งหลักสูตรนี้มีแนว การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังด้านสติปัญญา พัฒนาการ คิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ห้มุ่งพัฒนาความสามารถ ทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า ของตนเอง สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันกระทรวงศึกษาธิการก็ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแกนกลาง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรนี้ คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยยังไม่ได้ให้ ความสำคัญต่อการมุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ในการ ตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ได้ใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมายสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนรู้พื้นฐานของแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาส ให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อม และจุดเน้น อีกทั้งยังได้ปรับกระบวนการวัด และประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาในแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐาน ทางการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเรียนรู้ และมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเพื่อให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลดีต่อการนำหลักสูตรไปใช้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 3) จึงได้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานว่าทุกคน สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และสามารถประกอบอาชีพได้ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับ และส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ เลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และ

ความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรค ต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ ร่วมกันในสังคมด้วยการเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จัก หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางด้านเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ใน ด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

โดยสรุป การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเน้นจัดการศึกษาให้สามารถ พัฒนาผู้เรียนได้มีคุณภาพให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านวิชาการ และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ไม่ว่าผู้เรียนจะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือหากจะประกอบอาชีพก็สามารถกระทำได้

2.4 ห้องสมุดและบทบาทของห้องสมุดโรงเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุด และบทบาทของห้องสมุด โรงเรียนสรุปได้ดังนี้

2.4.1 ห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องสมุดที่เป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนจะใช้บริการห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยมีบรรณารักษ์ และครูผู้สอนร่วมมือกันหาทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตร บทบาทสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน คือ เป็นสถานที่ที่เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน พัฒนาการอ่าน การศึกษาค้นคว้าของนักเรียน และปลูกฝังเจตคติให้นักเรียนที่มีนิสัยรักการศึกษาค้นคว้า ตลอดชีวิต ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน ได้มีผู้กล่าวไว้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (สมจิตร พรหมเทพ, 2542, น. 2, สารสนเทศ และการศึกษาค้นคว้า, 2546, น. 6)

1. เพื่อการศึกษา (Education) เป็นแหล่งส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของ นักเรียนตามความสนใจ และความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ตลอดจนส่งเสริมนโยบาย และหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ทั้งยังเป็นแหล่งบริการเลือก และ

ใช้หนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุด เพื่อประโยชน์ต่อการสอนของครู โดยความร่วมมือระหว่างครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาและความเจริญของงานทางสติปัญญาของผู้ใช้ทุกระดับ

2. เพื่อข่าวสารความรู้ (Information) เป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศทั้งวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้ห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนห้องสมุดอื่นๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าแห่งตนเองทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้หนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งสอดแทรกวัสดุเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และเป็นแหล่งปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ตลอดชีวิต

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย (Research) เป็นศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยของครูและนักเรียนในรายวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรการศึกษา เช่น การทำรายงาน โครงการ การทำผลงาน ทางวิชาการของครู เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการสอน และพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน

4. เพื่อความจรรโลงใจ (Inspiration) เป็นศูนย์กลางการอ่านที่ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์แต่สิ่งที่ดีงาม แก่ครู นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

5. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจให้คลายจากความกังวล ความเคร่งเครียด และให้ความรื่นรมย์แก่ผู้ให้บริการด้วยสารสนเทศที่หลากหลาย ทั้งเป็นแหล่งแนะนำการอ่าน สร้างความสามารถในการอ่าน รวมทั้งส่งเสริม ให้มีวิจรรย์ญาณในการอ่านแก่นักเรียน

2.4.2 บทบาทของห้องสมุดโรงเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันครูทำหน้าที่แตกต่างจากเดิมไปมากคือ ครูไม่ได้ทำหน้าที่สอนเนื้อหาความรู้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่มีบทบาทที่สำคัญ ในการเป็นผู้แนะนำแหล่งความรู้ และชี้แนะวิธีการศึกษาค้นคว้าความรู้ในวิชาต่างๆ แก่นักเรียน โดยนักเรียนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ห้องสมุดจึงมีความจำเป็นและมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญในการที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนแนะนำให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ดังกล่าว ทั้งนี้ในการจัดห้องสมุดในการสนับสนุนครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ ดังกล่าวนั้น สุกัญญา ศรีสีบสาย (2536, น. 69) ได้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ครูได้นำความรู้จากห้องสมุดไปใช้ในการสอน
2. การส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ
3. การส่งเสริมให้ครูได้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ

จะเห็นได้ว่าห้องสมุดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอน ดังที่ มัลลิกา ถาวรกิจ (2554) ได้กล่าวถึง บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อครูว่า เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนอย่างแจ่มแจ้ง ทำให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี บทบาทตามแนวทางการสอนนี้ เปลี่ยนจากผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการ

สอนของครูให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้การสร้างวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการนำประสบการณ์ต่างๆ มาสอน จะช่วยเปิดโอกาสทางการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามความสนใจ ได้ปรึกษาหารือพูดคุยกับผู้อื่น และรู้จักการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม

นอกจากความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนต่อกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว แล้วยังมีประเด็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนที่ บุซกร เลิศวีรศิริกุล (2553, น. 8-25) และ สมจิตร พรหมเทพ (2542, น. 2-3) กล่าวไว้คล้ายคลึงกัน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนนโยบาย และหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. เป็นแหล่งส่งเสริมค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา
3. เป็นแหล่งปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนตลอดชีวิต
4. เป็นแหล่งแนะแนวการอ่าน สร้างความสามารถในการอ่าน รวมทั้งส่งเสริมให้มีวิจารณ์ญาณในการอ่านแก่นักเรียน
5. ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้ห้องสมุดเพื่อให้เข้าใจในวิธีการใช้ห้องสมุดแหล่งอื่นๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าแห่งตน
6. ให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้หนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งวัสดุทัศนวัสดุ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้า
7. เป็นแหล่งบริการเลือก และใช้หนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุด เพื่อประโยชน์ต่อการสอนของครู โดยความร่วมมือระหว่างครู และบรรณารักษ์
8. ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดอื่นในชุมชนเดียวกัน ในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงงานห้องสมุด และงานวิชาชีพ ให้มีการพัฒนางาน สร้างสรรค์งาน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้และชุมชนให้กว้างขวางขึ้น
9. ให้ความร่วมมือกับผู้บริหาร และครูผู้สอนในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา และความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของผู้ใช้ทุกระดับ จึงนับได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของนักวิชาการและของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

3.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศผู้วิจัย ได้ศึกษามาทั้งหมด 7 เรื่อง ดังนี้
วันเพ็ญ พิชญวสิน (2540) ได้ศึกษาถึงการใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแพร่

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านการจัดห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนด้านการกำหนดแผนงานและโครงการพัฒนาห้องสมุด ครูบรรณารักษ์เป็นผู้จัดทำแผนงาน/โครงการห้องสมุด และดำเนินการ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอน และช่วยประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด

2. ด้านการใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน เป็นผู้จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า โดยประสานงานกับครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ให้บริการด้านส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด นักเรียนได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด และนำไปอภิปราย ในชั้นเรียน

3. ด้านสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน มีปัญหาด้านการขาดงบประมาณสนับสนุน เพื่อจัดหาวัสดุ และหนังสือเข้าห้องสมุด

จากการศึกษาวิจัยในประเทศ สามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนของครู ซึ่งครอบคลุมในเรื่องต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ในการใช้พบว่า ครูส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อติดตามพัฒนาการสาขาวิชาที่สอน เพื่อใช้เป็นสถานที่สอนนักเรียน และเพื่อติดต่อบรรณารักษ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน ทรัพยากรสารสนเทศที่ครูใช้ส่วนใหญ่ คือวารสาร และหนังสือพิมพ์

ปัญหาที่พบในการใช้ห้องสมุดประกอบ การสอน คือ ครู และบรรณารักษ์ขาดการวางแผนร่วมกันในขั้นเตรียมแผนการสอนในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยใช้ห้องสมุด และในด้านสถานที่ พบว่าห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียนซึ่งเป็นปัญหา ในระดับมาก

จาวรวัฒน จันทราศรี (2541) ได้ศึกษาถึงการใช้อาคารสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียน เพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาพบว่า

1. ทรัพยากรที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด รองลงมาใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตนมีอยู่ ใช้ความรู้ ความจำเดิม และใช้การพูดคุยปรึกษากับผู้อื่น

2. ด้านการใช้ห้องสมุด ส่วนใหญ่มีความรู้ในการใช้ห้องสมุด ในด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกตามวัตถุประสงค์ โดยรวมมีการใช้โดยเฉลี่ยระดับปานกลางทุกวัตถุประสงค์ และจะใช้หนังสือพิมพ์ และวารสารระดับมาก เพื่อวัตถุประสงค์ด้านข่าวสาร/ข้อมูล และจรรโลงใจ/พักผ่อน ส่วนวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการสอน/เตรียมการสอน จะใช้คู่มือครู และหนังสือแบบเรียนระดับมากเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน วิธีการสอน และกลุ่มวิชาที่สอน พบว่า มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เกือบทุกประเภท ยกเว้นระดับชั้นที่สอนที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณิชนันท์ พลเวียงพล (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอนุตรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการใช้ห้องสมุดของนักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด และองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ กับการใช้ห้องสมุดของ

นักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านตัวนักเรียน คือ แผนการเรียน ด้านห้องสมุด คือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ ด้านการบริการ

2. ส่วนองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียน อย่างไม่มีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านตัวนักเรียน คือ เพศ ระดับชั้น ด้านห้องสมุด ได้แก่ อาคารสถานที่ ทรัพยากรสารสนเทศ บุคลากรที่ให้บริการ และองค์ประกอบด้านแหล่งความรู้อื่น ภายนอกโรงเรียน

ณัฐนิช อักษรวรรณารถ (2544) ได้ศึกษาบทบาทของครูบรรณารักษ์ต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ครูบรรณารักษ์มีบทบาทต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยภาพรวมไม่เห็นด้วย 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และมีบทบาทอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน ด้านการจัดบริการ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน และด้านการจัดอาคารสถานที่ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน และนักเรียนเห็นว่าครูบรรณารักษ์มีบทบาทต่อการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนโดยรวม และเห็นด้วย 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่า มีบทบาทในด้านการจัดอาคารสถานที่ และการอำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ดวงสุดา พิมพ์อึ้ง (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยรวมครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนของครูในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลำดับขั้นตอนการสอน พบว่า ครูบรรณารักษ์ เห็นว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอนในระดับมาก ส่วนขั้นตอนการวางแผน และขั้นประเมินผล ครูบรรณารักษ์มีส่วนร่วมในกระบวนการสอนในระดับปานกลาง ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอน พบว่า ปัญหาที่ทั้งครูบรรณารักษ์ และครู เห็นสอดคล้องกัน คือ ขาดการวางแผนร่วมกันในขั้นเตรียมแผนการสอน ในเนื้อหาวิชาที่สอนโดยใช้ห้องสมุด และห้องสมุดมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการครั้งละหลายๆ ห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก

จารวี พักโพธิ์ (2554) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดประกอบการสอน และเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ครูมีปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อมีการใช้ระดับมาก 3 ข้อ คือ มอบหมายงานให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่ห้องสมุดในรายวิชาที่สอน กำหนดหัวข้อที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือทั่วไป และให้ความร่วมมือกับห้องสมุดในการจัดกิจกรรม และนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

2. เปรียบเทียบปริมาณการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนตามตัวแปร พบความแตกต่าง ดังนี้

2.1 ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ

2.2 ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนมากกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และศิลปศึกษา

2.3 ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมีปริมาณการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน

3. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ตามตัวแปรความแตกต่าง ดังนี้

4.1 ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง และใหญ่มีเจตคติสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ

4.2 ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมมีเจตคติ สูงกว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

4.3 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี มีเจตคติต่อการใช้ห้องสมุด ประกอบ การสอนสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 11 – 20 ปี

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนกับเจตคติการใช้ห้องสมุด ประกอบการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวก และสัมพันธ์กันในระดับมาก

อภิรติ อ้นประเสริฐ (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่องการใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการของครูต่อความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการใช้ห้องสมุด เพื่อการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสามารถในการให้ความร่วมมือจากบรรณารักษ์แก่ครู โดยใช้ห้องสมุด เพื่อ การสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการของครูต่อความสามารถจากบรรณารักษ์จำแนกตามประสบการณ์ การสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความแตกต่างกันในเรื่องความต้องการความร่วมมือจากบรรณารักษ์ เพื่อใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอน

4. ความเป็นไปได้ของการใช้ห้องสมุด เพื่อการสอนของครูโรงเรียนมัธยมในเขต กทม. มีความเป็นไปได้ในการใช้ห้องสมุด เพื่อการสอน เนื่องจากความต้องการของครูผู้สอนกับความร่วมมือ ของบรรณารักษ์ไม่ต่างกัน

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศผู้วิจัย ได้ศึกษามาทั้งหมด 2 เรื่อง ดังนี้

รัสเซล (Russel, 2000, Online) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ของความร่วมมือ ระหว่างครูบรรณารักษ์ และครูที่ห้องสมุดศูนย์บริการของรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา

จากผลการวิจัย พบว่า

1. ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ และครู ในการจัดการเรียน การสอนมีผลให้คะแนนของนักเรียนสูงขึ้น แต่ทั้งนี้การจะเกิดความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ และ ครูนั้น เบื้องต้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโดยกำหนดให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ห้องสมุด

2. ให้ครูบรรณารักษ์จัดทำตารางการใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน กำหนดให้ครู และครูบรรณารักษ์มีเวลาในการจัดการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการเรียน การสอน

3. ให้ครูบรรณารักษ์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดที่มีหน้าที่สนับสนุน การเรียนการสอนจัดหาหนังสือ และทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

4. ครูบรรณารักษ์ ต้องประชาสัมพันธ์ บทบาทของห้องสมุดในส่วนสนับสนุนการเรียน การสอน มีทักษะการใช้สื่อ ที่มีในห้องสมุด และช่วยครูในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการวิจัยที่ ทำเช่นนี้แล้ว พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนมีระดับที่สูงขึ้น

แคมเบล (Campbell, 1992) ได้วิจัย เรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียนที่ มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด ตามการรับรู้เรื่องของผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ โรงเรียนประถมศึกษา รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูไม่ควรสอนเพียงในห้องเรียน ควรจัดให้มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ไว้บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ต้องอาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน เช่น กำหนดงานให้นักเรียนไป ค้นคว้าจากห้องสมุดโรงเรียน

2. ครูควรเข้าไปสำรวจดูหนังสือในห้องสมุดที่เห็นว่ามีประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับงาน ที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อจะได้ทราบจำนวนหนังสือว่ามีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่ เข้าไปค้นคว้า

3. การรับรู้เรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน โดยใช้ ห้องสมุด ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกับครูบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหาร วิทยาลัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับมาก แต่ครู บรรณารักษ์เห็นด้วยในระดับน้อย

4. ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์และครูในการจัดการเรียน การสอนมีผลให้คะแนนของนักเรียนสูงขึ้น แต่ทั้งนี้การจะเกิดความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ และ ครูนั้น เบื้องต้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโดยกำหนดให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ห้องสมุดให้ครูบรรณารักษ์จัดทำตารางการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

5. กำหนดให้ครูและครูบรรณารักษ์มีเวลาในการจัดการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการเรียน การสอน

6. กำหนดให้ครูและครูบรรณารักษ์มีเวลาในการจัดการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการเรียน การสอน

7. ครูบรรณารักษ์ต้องประชาสัมพันธ์ บทบาทของห้องสมุดในส่วนสนับสนุนการเรียน การสอน มีทักษะการใช้สื่อ ที่มีในห้องสมุด และช่วยครูในการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 6 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ (2) โรงเรียนวัดทรงธรรม (3) โรงเรียนป้อมนครราชสีมาวิทยานนท์ (4) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาาคม (5) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ และ (6) โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 6,379 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 380 คน โดยวิธีการสุ่มแบบโควตา ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยมีสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.1 สัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
(1) โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	721	43
(2) โรงเรียนวัดทรงธรรม	1,310	78
(3) โรงเรียนป้อมนครราชสีมาวิทยานนท์	948	56
(4) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาาคม	122	8
(5) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ	1,558	93
(6) โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์	1,720	102
รวม	6,379	380

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) มีข้อความจำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 47 ข้อ (2) ด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 9 ข้อ (3) ด้านกิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 10 ข้อ (4) ด้านการใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 4 ข้อ (5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 10 ข้อ และ (6) ด้านปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 9 ข้อ รวมข้อความทั้งสิ้นจำนวน 89 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ขั้น 1 กำหนดสิ่งต้องการประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มี 6 ด้าน ดังรายละเอียดของเครื่องมือข้างต้น

ขั้น 2 ศึกษาทฤษฎีหลักการต่างๆ จากตำรา แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ขั้น 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) (2) แบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีการปฏิบัติตนในระดับมากที่สุด
4	มีการปฏิบัติตนในระดับมาก
3	มีการปฏิบัติตนในระดับปานกลาง
2	มีการปฏิบัติตนในระดับน้อย
1	มีการปฏิบัติตนในระดับน้อยที่สุด

และ (3) แบบสอบถามปลายเปิด

ขั้น 4 สร้างแบบสอบถาม โดยการประมวลเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้น 5 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยแสดงในภาคผนวก ก) โดยผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบข้อความให้ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมทั้ง

ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าใจตรงกัน และผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับดี 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 1 (ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม แสดงใน ภาคผนวก ค)

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- + 1 ถ้าแน่ใจว่า รายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า รายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 1 ถ้าแน่ใจว่า รายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณา ข้อคำถามที่มีค่า $IOC \leq .50$ แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน ซึ่งผลพบว่า ข้อคำถามรายข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 1 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ

ขั้น 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจน และภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยมีการ ปรับปรุงแบบสอบถาม ดังนี้

- 6.1 ปรับปรุงข้อคำถามให้กระชับชัดเจน
- 6.2 จัดรูปแบบตารางของแบบสอบถามให้สวยงาม

ขั้น 7 ทดลองใช้แบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในงานวิจัย ในช่วงระหว่างวันที่ 21 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัด สมุทรปราการ การทดลองใช้ให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาถึงความเข้าใจภาษาที่ใช้ และเข้าใจข้อคำถามแต่ละ หัวข้อโดยในแบบสอบถามได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายลงในตารางซึ่งมีให้เลือก 2 ช่อง คือ เข้าใจ/ไม่เข้าใจ ในข้อคำถาม พร้อมทั้งให้นักเรียนได้ตอบคำถามในแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อนำมาหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายข้อ และหั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach α Coefficients) และจะเลือกข้อคำถามที่มีค่า α เท่ากับ 0.70 ขึ้นไป

ขั้น 8 หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามตามผลการทดลองใช้ และที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สอบถามความต้องการกับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขต ป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจก และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 380 ฉบับ

3.3 วัน เวลา ในการแจก และรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม 2560 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2560

3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามจำนวน 380 ฉบับ ได้รับคืน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยวิจัยทางสถิติโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อกำหนดให้ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 n แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาห์น (Best John W. and Kahn James V, 1993, pp. 181-182) ดังนี้

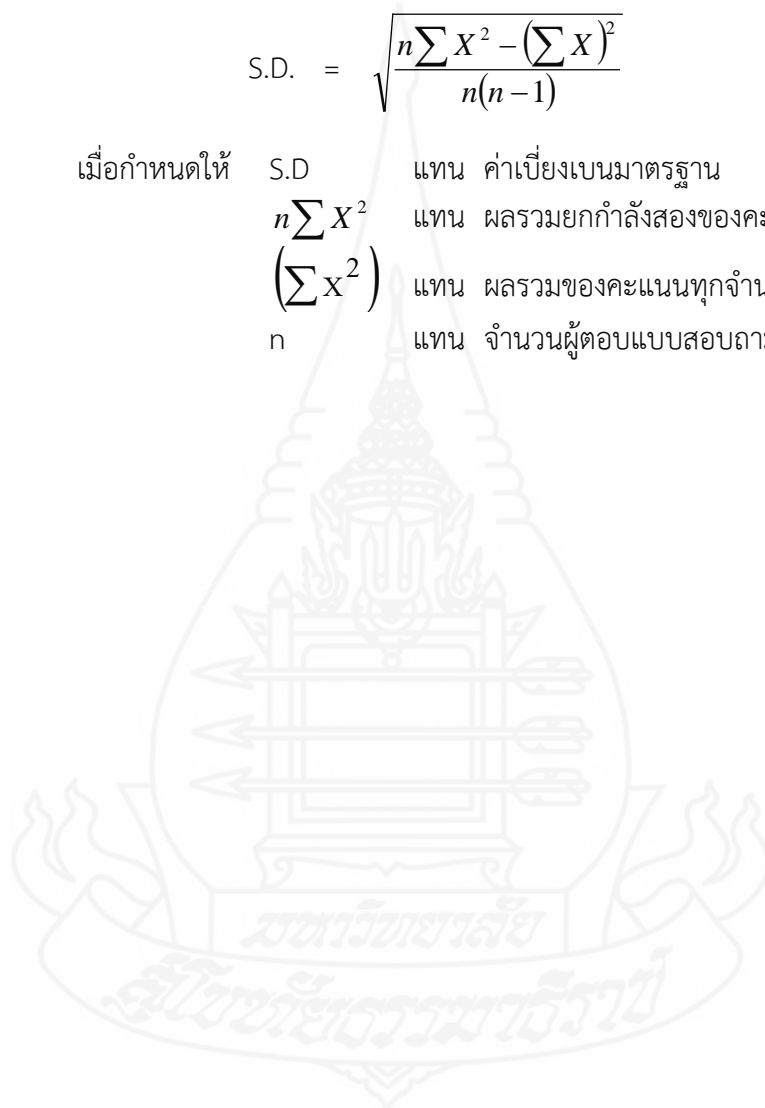
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความคิดเห็นในระดับมาก

2.50 - 3.49	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.3 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) (Lafferty Peter and Rowe Julain, 1995, pp. 561-562)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	S.D	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$n \sum X^2$	แทน ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum x^2)$	แทน ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	n	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด และ ด้านที่ 6 ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามครอบคลุม (1) เพศ (2) ระดับชั้นเรียน (3) นักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ (4) ความต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (5) การใช้สื่อการสอนของนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (6) นักเรียนใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (7) การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนจากการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (8) เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (9) กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (10) หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถสรุปประเด็น หรือจดบันทึกเรื่องที่ได้จากสื่อได้ และ (11) หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ให้ได้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ (n = 380)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	185	48.70
หญิง	195	51.30
2 ระดับชั้นเรียน		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	153	40.30
มัธยมศึกษาปีที่ 2	152	40.00
มัธยมศึกษาปีที่ 3	75	19.70
3 นักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ		
โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	42	11.10
โรงเรียนวัดทรงธรรม	77	20.30
โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์	56	14.70
โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาาคม	8	2.10
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ	95	25.00
โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์	102	26.80
4 ความต้องการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
ไม่ต้องการ	3	0.80
ต้องการ	377	99.20
5 การใช้สื่อการสอนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
นักเรียนมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	355	36.60
นักเรียนมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ประเภทสื่อโสตทัศน	327	33.60
นักเรียนมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์	290	29.80

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6 นักเรียนใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
เป็นประจำ	18	4.70
บางครั้ง	362	95.30
7 การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนจากการใช้สื่อการสอน ประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ นิตยสาร	283	18.10
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์	283	18.10
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วารสารวิชาการ	224	14.30
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อโสตทัศน์ ได้แก่ วารสารวิจารณ์	223	14.30
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ WBI	274	17.60
นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ E-book	275	17.60
8 เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
ครูมอบหมาย	349	91.80
ศึกษาด้วยตนเอง	31	8.20

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
9 กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม ที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อ การสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด		
กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย	307	9.60
กลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์	264	8.20
กลุ่มสาระเรียนรู้วิทยาศาสตร์	272	8.50
กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	212	6.60
กลุ่มสาระเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา	302	9.40
กลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ	275	8.60
กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	270	8.40
กลุ่มสาระเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	236	7.30
กิจกรรมลูกเสือ	292	9.10
กิจกรรมเนตรนารี ยุวกาชาด	286	8.90
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	226	7.00
กิจกรรมแนะแนว	270	8.40
10 หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้ว นักเรียนสามารถสรุปประเด็น หรือจดบันทึกเรื่องที่ได้จากสื่อได้		
ได้จดบันทึกบ้างเป็นบางครั้ง	244	64.20
ไม่ได้จดบันทึก	132	34.70
ได้จดบันทึกทุกครั้ง	4	1.10
11 หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้ว นักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ใช้ได้		
ไม่มีการตั้งคำถาม	102	26.80
มีการตั้งคำถามเป็นบางครั้ง	273	71.80
มีการตั้งคำถามทุกครั้ง	5	1.30

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 1 เพศ เพศหญิง มากที่สุดจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30
2. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 2 ระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30
3. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 3 นักเรียนเป็นนักเรียนโรงเรียนใดในกลุ่มสหวิทยาเขต ป้อมปราการ โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ มากที่สุดจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80
4. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ต้องการ มากที่สุด จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 99.20
5. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 5 การใช้สื่อการสอนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด นักเรียนมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ มากที่สุดจำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60
6. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 6 นักเรียนใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด บางครั้ง มากที่สุด จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 95.30
7. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 7 การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนจากการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ นิตยสาร มากที่สุด จำนวน 283 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.10 นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ มากที่สุด จำนวน 283 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.10
8. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 8 เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ครุมอบหมาย มากที่สุด จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 91.80
9. ผู้ตอบแบบสอบถามข้อ 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม ที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มากที่สุด จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60
10. หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถสรุปประเด็น หรือจดบันทึกเรื่องที่ได้จากสื่อได้ ได้จดบันทึกบ้างเป็นบางครั้ง มากที่สุด จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20
11. หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้ว นักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ใช้ได้ มีการตั้งคำถามเป็นบางครั้ง มากที่สุด จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ผลการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยภาพรวม และรายด้าน

ตารางที่ 4.2 การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 380)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	4.07	.33	มาก
2	เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	4.02	.47	มาก
3	กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	3.88	.56	มาก
4	การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	3.88	.53	มาก
5	ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	3.97	.46	มาก
6	ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด	3.92	.53	มาก
รวม		3.96	.26	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .26) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .33) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .46)

ผลการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดรายด้าน และรายข้อ โดยมีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 4.3 - 4.11

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.3 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.1	ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ชนิดสื่อสิ่งพิมพ์	4.14	.48	มาก
1.2	ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ชนิดสื่อโสตทัศน	3.86	.41	มาก
1.3	ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.22	.49	มาก
	รวม	4.07	.33	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อประเภทของสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .33) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 1.1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 1.2 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .41)

1.1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 4.4 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์ (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.1.1	หนังสือ	4.54	.61	มากที่สุด
1.1.2	หนังสือบันเทิงคดี	4.53	.61	มากที่สุด
1.1.3	หนังสือสารคดี	4.47	.63	มาก
1.1.4	ตำราวิชาการ	3.75	.79	มาก
1.1.5	หนังสืออ่านประกอบ	4.31	.73	มาก
1.1.6	หนังสือความรู้ทั่วไป	4.43	.69	มาก
1.1.7	หนังสืออ้างอิง	3.61	.74	มาก
1.1.8	เอกสารมาตรฐาน	3.05	.97	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.1.9	คู่มือสถานศึกษา	3.01	1.01	ปานกลาง
1.1.10	รายงานการวิจัย	3.88	1.02	มาก
1.1.11	รายงานทางเทคนิค	3.99	1.16	มาก
1.1.12	รายงานการสัมมนา	4.01	1.14	มาก
1.1.13	จุลสาร	4.67	.54	มากที่สุด
1.1.14	วารสาร	4.67	.54	มากที่สุด
1.1.15	วารสารวิชาการ	4.43	3.75	มาก
1.1.16	วารสารวิจารณ์	4.07	.82	มาก
1.1.17	นิตยสาร	4.76	.49	มากที่สุด
1.1.18	หนังสือพิมพ์	4.75	.53	มากที่สุด
1.1.19	หนังสือรายปี	3.32	.81	ปานกลาง
รวม		4.14	.48	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .48) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ นิตยสาร ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = .49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คู่มือสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 1.01)

1.2 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน

ตารางที่ 4.5 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.2.1	ทัศนวัสดุ	4.65	.56	มากที่สุด
1.2.2	แผ่นสถิติ	4.36	.84	มาก
1.2.3	แผ่นภูมิ	4.63	.54	มากที่สุด
1.2.4	แผ่นภาพ	4.64	.54	มากที่สุด
1.2.5	การ์ตูน	4.68	.55	มากที่สุด
1.2.6	ภาพโฆษณา	2.66	.88	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.2.7	ภาพนิ่ง	2.62	.84	ปานกลาง
1.2.8	ภาพเคลื่อนไหว	2.60	.84	ปานกลาง
1.2.9	ภาพโปร่งใส	2.60	.83	ปานกลาง
1.2.10	รูปภาพ	4.72	.54	มากที่สุด
1.2.11	ลูกโลก	4.75	.51	มากที่สุด
1.2.12	แผนที่	4.71	.61	มากที่สุด
1.2.13	หุ่นจำลอง	2.72	.98	ปานกลาง
1.2.14	ของตัวอย่าง	2.60	.88	ปานกลาง
1.2.15	แผ่นคอมพิวเตอร์ดิสก์ หรือซีดี	3.87	1.16	มาก
1.2.16	โสตทัศนวัสดุ	4.39	.83	มาก
1.2.17	ภาพนิ่ง	3.59	1.11	มาก
รวม		3.86	.41	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .41) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ลูกโลก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = .51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาพโปร่งใส ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = .83)

1.3 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.6 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.3.1	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	4.07	.78	มาก
1.3.2	บทเรียนผ่านสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์	4.01	.80	มาก
1.3.3	ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์	4.03	.77	มาก
1.3.4	วิทยุออนไลน์	4.05	.78	มาก
1.3.5	วีดิทัศน์ออนไลน์	4.02	.81	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.3.6	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.02	.81	มาก
1.3.7	เครือข่ายสังคมออนไลน์	4.72	.54	มากที่สุด
1.3.8	เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Tablet)	4.75	.51	มากที่สุด
1.3.9	เครื่องโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน	4.25	.77	มาก
1.3.10	เว็บไซต์ทางวิชาการ	4.12	.71	มาก
1.3.11	คลังความรู้ (บล็อก วิกีพีเดีย)	4.39	.83	มาก
รวม		4.22	.49	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Tablet) ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = .51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บทเรียนผ่านสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .80)

ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.7 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
2.1	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ รายบุคคล	4.23	.82	มาก
2.2	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของบทเรียน เวลา กลุ่มสาระเรียนรู้	4.21	.80	มาก
2.3	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ถูกต้อง มีคุณค่า ทางวิชาการ	4.25	.77	มาก
2.4	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน เสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์การเรียนรู้ มีความยากง่ายที่แตกต่างกัน	4.12	.71	มาก
2.5	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรม ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงาม	3.96	.71	มาก
2.6	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ถูกต้องชัดเจนตาม หลักภาษา	3.96	.75	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
2.7	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน เหมาะสมกับระดับ วัยวุฒิ วุฒิภาวะ ของผู้เรียน	4.00	.74	มาก
2.8	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรม การเรียนรู้การสอน	4.26	.82	มาก
2.9	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด มีวิสัยทัศน์	4.24	.83	มาก
รวม		4.02	.47	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมจริยธรรมวัฒนธรรม ไม่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงาม ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .71)

ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.8 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
3.1	นักเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา	3.99	.82	มาก
3.2	นักเรียนจัดกิจกรรมนิทรรศการ ป้ายนิเทศ	3.99	.82	มาก
3.3	นักเรียนจัดกิจกรรมแต่งคำขวัญ	4.14	2.26	มาก
3.4	นักเรียนจัดกิจกรรมไต่วาที่	3.99	.67	มาก
3.5	นักเรียนจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ เล่านิทาน	3.99	.57	มาก
3.6	นักเรียนจัดกิจกรรมเขียนเรียงความ เขียนเรื่องย่อ	3.97	.59	มาก
3.7	นักเรียนจัดกิจกรรมคัดลายมือ	3.98	.76	มาก
3.8	นักเรียนจัดกิจกรรมอ่านทำนองเสนาะ อ่านร้อยแก้ว	3.91	.83	มาก
3.9	นักเรียนจัดกิจกรรมแสดงละคร	3.80	.77	มาก
3.10	นักเรียนจัดกิจกรรมวาดภาพ	3.89	1.68	มาก
รวม		3.88	.56	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกกิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนจัดกิจกรรมแต่งคำขวัญ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 2.26) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนจัดกิจกรรมแสดงละคร ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .77)

ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.9 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
4.1	สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสามารถในการอ่าน	4.23	.75	มาก
4.2	สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านสติปัญญา	4.03	.76	มาก
4.3	สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความต้องการส่วนบุคคล	4.16	.75	มาก
4.4	สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสนใจ	3.99	.73	มาก
รวม		3.88	.53	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเลือกการใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสามารถในการอ่าน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .755) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสนใจ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .73)

ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.10 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5.1	มีความรู้ชัดเจนมากขึ้น	4.03	.88	มาก
5.2	มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	4.07	.84	มาก
5.3	มีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น	4.03	.72	มาก
5.4	มีความสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วยประหยัดเวลาในการเรียน	3.99	.70	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5.5	มีความเข้าใจง่ายขึ้น ช่วยลดการบรรยายของผู้สอน สะดวกในการสอนของครู	4.14	.67	มาก
5.6	มีความประทับใจ และจดจำเนื้อหาได้นาน	4.18	.63	มาก
5.7	มีความคิด และแก้ปัญหาในการเรียนรู้	4.04	.72	มาก
5.8	การเรียนมีประสิทธิภาพขึ้น	4.04	.78	มาก
5.9	มีความอยากรู้อยากเห็น ได้พัฒนาความคิด	4.03	.87	มาก
5.10	มีความสามารถเก็บรวบรวม และเสนอข้อมูลได้ตามที่ต้องการ	4.03	.87	มาก
รวม		3.97	.46	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .46) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ มีความประทับใจ และจดจำเนื้อหา ได้นาน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด คือ มีความสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วย ประหยัดเวลาในการเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .70)

ด้านที่ 6 ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตารางที่ 4.11 ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (n = 380)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
6.1	นักเรียนมุ่งเน้นสิ่งบันเทิง เกม การพูดคุยมากกว่าการเรียนรู้	4.03	.80	มาก
6.2	นักเรียนขาดความตั้งใจในการเรียนรู้	4.02	.80	มาก
6.3	นักเรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสม	4.18	.74	มาก
6.4	นักเรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ	4.17	.65	มาก
6.5	นักเรียนเน้นความสนุกสนานมากกว่าการเรียนรู้	3.94	.76	มาก
6.6	นักเรียนคิดว่าการทำงานของระบบเครือข่าย และ เครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดทำงานช้า	3.90	.75	มาก
6.7	นักเรียนมีเวลาในการใช้งาน และเรียนรู้ในห้องสมุดน้อย	3.99	.81	มาก
6.8	นักเรียนขาดการปลูกฝังการเรียนรู้	4.01	.79	มาก
6.9	นักเรียนพบว่าเครือข่ายบางเครือข่ายไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่ สามารถเข้าไปสืบค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้	3.98	.78	มาก
รวม		3.92	.53	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนคิดว่าการทำงานของระบบเครือข่าย และเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดทำงานช้า ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .75)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดด้านประเภทของสื่อการสอน
- 2) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอน
- 3) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดด้านกิจกรรมการใช้สื่อการสอน
- 4) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดด้านการใช้สื่อการสอนรายบุคคล
- 5) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน
- 6) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ด้านปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 6 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ (2) โรงเรียนวัดทรงธรรม (3) โรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ (4) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาาคม (5) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ และ (6) โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 6,379 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 380 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา ตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยมีสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 5.1 สัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
(1) โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์	721	43
(2) โรงเรียนวัดทรงธรรม	1,310	78
(3) โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์	948	56
(4) โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาาคม	122	8
(5) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ	1,558	93
(6) โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์	1,720	102
รวม	6,379	380

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) มีข้อความจำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 47 ข้อ (2) ด้านเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความ จำนวน 9 ข้อ (3) ด้านกิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความ จำนวน 10 ข้อ (4) ด้านการใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความ จำนวน 4 ข้อ (5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 10 ข้อ และ (6) ด้านปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีข้อความจำนวน 9 ข้อ รวมข้อความทั้งสิ้นจำนวน 89 ข้อ และ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ ทำหนังสือขออนุญาต เก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจก และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 380 ฉบับ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2560 – เดือนกุมภาพันธ์

2560 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามจำนวน 380 ฉบับ ได้รับคืน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน-มาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เป็นนักเรียนโรงเรียนราชประชาสามาลัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด มีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ มากที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดเป็นบางครั้ง มีคั่นคว่าหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์มากที่สุด เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดส่วนใหญ่ โดยคร่อมอบหมาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม ที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย หลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถสรุปประเด็น หรือจดบันทึกเรื่องที่ได้จากสื่อ โดยส่วนใหญ่ได้จดบันทึกบ้างเป็นบางครั้ง และหลังจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้ว นักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ใช้ได้ โดยส่วนใหญ่มีการตั้งคำถามเป็นบางครั้ง

1.4.2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยแสดงรายละเอียดในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1) **ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด** โดยภาพรวมนักเรียนใช้สื่อประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2) **ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด** โดยภาพรวมนักเรียนเลือกเนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

3) **ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด** โดยภาพรวมนักเรียนเลือกกิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนจัดกิจกรรมแต่งคำขวัญ อยู่ในระดับมาก

4) *ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด* โดยภาพรวมนักเรียนเลือกการใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสามารถในการอ่าน อยู่ในระดับมาก

5) *ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด* โดยภาพรวมนักเรียนคิดว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความประทับใจและจดจำเนื้อหาได้นาน อยู่ในระดับมาก

6) *ด้านที่ 6 ปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด* โดยภาพรวมนักเรียนคิดว่าปัญหา และอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราบการ จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 *ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด* พบว่านักเรียนใช้สื่อประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ใช้ง่าย และมีประสิทธิภาพสูง ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูได้มีการพัฒนานำเอาเทคโนโลยี เพื่อการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากถือได้ว่าเป็นสื่อที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งได้มีนักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมายของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้ กิดานันท์ มลิทอง (2544, น. 10) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ว่าเป็นการศึกษาทางไกลที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาบทเรียนต่างๆ และกิจกรรมการเรียนการสอนได้จากอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนและทำงานตามที่มอบหมาย นอกจากนี้ยังสามารถใช้พูดคุยกับผู้เรียนได้จึงทำให้เรียกได้ว่าเป็นการสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction) เป็นต้น ศุภชัย สุขะนินทร์ , กรกนก วงศ์พานิช (2545, น. 15) ได้ให้ความหมายว่า e-Learning มาจากคำว่า Electronic Learning หรือเป็นการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และยังหมายถึง Computer Learning ซึ่งก็คือการเรียนรู้ทางคอมพิวเตอร์ หรือเป็นการเรียนรู้ทางใหม่โดยใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ซีดีรอมสัญญาณดาวเทียม (Satellite) แลน อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต หรือแม้แต่ลักษณะของเอ็กซ์ทราเน็ตและสัญญาณโทรทัศน์ก็ได้ บัณฑิต พุฒเศรษฐ์

(ธิดาทิพย์ จันคณา, 2544 อ้างอิง บัณฑิต พดุมเศรณี, 2544, น. 8) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ว่าเป็นการศึกษาที่เรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยผู้เรียนรู้จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้จะเป็นไปตามปัจจัยภายใต้ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้สองประการ คือ การเรียนตามความรู้ ความสามารถของผู้เรียนเองและการตอบสนองในความแตกต่างระหว่างบุคคล เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) ได้ให้ความหมายของ e-Learning ไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออี-เลิร์นนิ่ง (e-Learning) ซึ่งรวมหมายถึง การเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี (Technology-Based Learning) ที่ครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลายหลายรูปแบบ อาทิ เช่น การเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์ (Computer Based Learning) การเรียนรู้บนเว็บ (Web-Based Learning) และห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classrooms) เป็นต้น โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต (Intranet) เอ็กซ์ทราเน็ต (Extranet) การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม (Satellite Broadcast) แถบบันทึกเสียง และหรือวีดิทัศน์ (Audio/Video Tape) โทรทัศน์ ปฏิสัมพันธ์ (Interactive TV) และซีดีรอม (CD-ROM) จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) หมายถึง รูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการถ่ายทอดเรื่องราวและเนื้อหา โดยสามารถมีสื่อในการนำเสนอบทเรียนได้ตั้งแต่ 1 สื่อขึ้นไปและการเรียนการสอนสามารถที่จะอยู่ในรูปของการสอนทางเดียวหรือการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ก็ได้

2.2 ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด โดยการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุล สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและได้เรียนรู้จากประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 7) นับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นการศึกษาที่ครูและบรรณารักษ์ มีความร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้เน้นการให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบแสวงหา ลงมือ ค้นคว้า และทำงานด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เป็นส่วนสำคัญในเนื้อหาโครงสร้างของหลักสูตรอันเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งเป้าหมายและขบวนการ จะเกิดขึ้นได้เมื่อโรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นให้เกิดกระบวนการคิดไปพร้อมๆ กับทำให้เกิดทักษะแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากการปรับสภาพให้เข้ากับความเป็นไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อสถานะของสังคมในปัจจุบันทางสังคมในปัจจุบัน ห้องสมุดจึงมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2543, น. 15) ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุสารสนเทศทุกชนิด ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อโสตทัศน์ทุกชนิด และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่ม นำกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้มากขึ้น (ชูศักดิ์วิญญู แสนปัญญา, 2546, น. 43) ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการ ที่สำคัญสำหรับผู้ใฝ่ศึกษาค้นคว้า เข้าใช้บริการสนองความต้องการเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอนในโลกยุคข่าวสารไร้พรมแดน ข้อมูลต่างๆ ต้องทันสมัยสามารถค้นหาได้รวดเร็ว ในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น การเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการของ

นักเรียน ในอันที่จะเผชิญกับสิ่งแวดล้อมในชีวิต ในสังคม เสรีประชาธิปไตย พลเมืองจะต้องมีสติปัญญา ความรู้ศีลธรรมสูงพอ ที่จะพิจารณาปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เมื่อเผชิญกับวิกฤตต่างๆ ก็รู้จัก ตัดสินใจด้วยความสงบเยือกเย็น ห้องสมุดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบัน เป็น แหล่งวิทยาการที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด (กุหลาบ ปันยายนาค, 2542, น. 1)

2.3 ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด การจัด กิจกรรมทุกชนิด จะต้องมีความคิด ทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ต่างๆ มาเป็นพื้นฐานรองรับ เพื่อให้การ ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ แนวคิดในการจัดกิจกรรมการอ่าน มีหลายประการได้แก่ ทฤษฎีที่ว่าด้วย ความต้องการพื้นฐานของบุคคล คือ ต้องการความรัก ต้องการยอมรับเข้ากลุ่ม ต้องการความสำเร็จ ต้องการความเปลี่ยนแปลง ต้องการเสพยสิ่งที่มีความงาม ความไพเราะ หรือสุนทรีย์รส และมีความอยากรู้อยากเห็น การจัดกิจกรรมทุกครั้งจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวคิดนี้ ไม่ซ้ำซากจำเจ และให้ ผลัดกันเป็นผู้แพ้ ผู้ชนะ ให้ได้รับคำชมเชยอย่างทั่วถึง สนองความอยากรู้อยากเห็น มีระเบียบวินัย และมีความ มุ่งงามเชิงศิลปะด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น ความรัก ความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจเกิดขึ้นได้ อย่างไร การเรียนรู้ต้องมี สุ จี ปุ ลิ คือ ให้เขาได้ยิน ได้คิด ได้จินตนาการ ได้มีโอกาสซักถาม และได้จด บันทึกลงที่เขาได้เรียนรู้ หรือให้เขาได้เรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริง หรือค้นคว้าด้วยตนเองหลังจากได้ฟัง ได้ดู ได้ทดลองทำตามผู้สาธิต หรือให้เขามีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ทาง คือ ด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive domain) เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านอารมณ์ หรือความรู้สึก (Affective domain) และเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (Psychomotor domain) เป็นต้น ทฤษฎีที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความคิดใหม่ๆ จะเกิดขึ้นเมื่อปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเหล่า มนุษย์ต้องการ อยู่เป็นหมู่เหล่า และต้องการพัฒนาตนเองไปสู่จุดสูงสุด ดังนั้น กิจกรรมที่จัดต้องเน้นให้กลุ่มได้พัฒนา ไปสู่ทิศทางที่สังคมต้องการ เช่น ละครหุ่น เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชนหนึ่งๆ ที่ขาดความสามัคคี หรือ ชุมชนที่กำลังได้รับความเดือดร้อนเพราะมลภาวะรอบข้าง อันเป็นผลมาจากการทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมหลายประเภทเพื่อประชาสัมพันธ์และชักชวนให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้น และป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซาก จำเจ อันจะชวนให้ผู้ใช้บริการเบื่อหน่ายได้ กิจกรรมห้องสมุด หรือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แบ่งเป็นประเภทใหญ่ ได้ 5 ประเภท คือ (วาณี ฐาปนวงศ์ศาสติ 2543, น. 11 ถึง 14) กิจกรรมที่จัดในห้องสมุด กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร กิจกรรมที่จัดบนเวที กิจกรรม ประเภทแข่งขันหรือประกวดต่างๆ กิจกรรมที่จัดในรูปชุมนุม กิจกรรมที่จัดในห้องสมุด ได้แก่ การจัดป้าย นิเทศ การจัดนิทรรศการ การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด การฉายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การแนะนำหนังสือ การแนะนำการอ่าน การเล่าเรื่องหนังสือ การทำรายชื่อนหนังสือ การวิจารณ์หนังสือ การจัดแสดง หนังสือ การจัดนิทรรศการเรื่องต่างๆ การเล่านิทาน กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวกับรายวิชาต่างๆ ที่จัดสอนในสถาบันนั้นๆ แต่ไม่ต้องแสดงเนื้อหาวิชาที่ลึกซึ้งมากนัก เพราะ ผู้ใช้บริการทุกคนมีสิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การปฐมนิเทศเรื่องห้องสมุด แนะนำ วิธีใช้ห้องสมุด การสอนวิชาการใช้ห้องสมุด การรวบรวมบรรณานุกรมรายวิชาต่างๆ ตามคำขอ การจัด นิทรรศการวันสำคัญต่างๆ และหัวข้อเรื่องต่างๆ สลับกันไปให้ทั่วทุกสาขาวิชา กิจกรรมที่จัดบนเวที เป็น กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียน และส่งเสริมการทำงานกลุ่ม กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การ อภิปราย การโต้เถียง การจัดวรรณกรรมนิทัศน์ คือ การแสดงละครจากตอนใดตอนหนึ่งของหนังสือ การ เล่านิทานประกอบการแสดงหุ่น การวาดภาพประกอบการเล่านิทาน การสนทนาเรื่องหนังสือ กิจกรรม

ประเภทแข่งขันหรือประกวด กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมที่มีรางวัลให้กับผู้ชนะ เช่น แข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปหรือเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง ประกวดการเล่านิทาน ประกวดคำขวัญ ประกวดเรียงความเนื่องในโอกาสต่างๆ ประกวดวาดภาพจากนิทาน กิจกรรมที่จัดในรูปแบบชุมนุม ห้องสมุดอาจจัดตั้งชุมนุมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมห้องสมุดได้ เพื่อให้ผู้ใช้ทั่วไปรู้จักบริการของห้องสมุดและส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อาจจัดได้ดังนี้ ชุมนุมห้องสมุด ชุมนุมนักอ่าน ชมรมยอดนักอ่าน บริษัทนักอ่าน ชุมนุมเหล่านี้อาจจัดกิจกรรมรวม เช่น วันห้องสมุด สัปดาห์ห้องสมุด

2.4 ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ประศักดิ์หอมสนิท (2539, น. 225) กล่าวว่า วิธีการเรียนการสอนรายบุคคล หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ นักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสนใจ วิธีการเรียน อัตราการเรียน เป็นต้น เพื่อให้ให้นักศึกษาก้าวหน้าไปตามความสามารถตามความต้องการและตามความสนใจของตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา กำหนดสื่อการสอน แหล่งการเรียนรู้ กิจกรรม วิธีการประเมินผล และรวบรวมผลการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, น. 356) กล่าวว่า การเรียนการสอนรายบุคคล ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดสภาพการเรียนรู้ที่จะให้นักศึกษา ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้นตามความสามารถ ความสนใจ และความสะดวกของนักเรียนเอง การเรียนการสอนรายบุคคลแยกเป็น (1) การเรียนรายบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่แต่ละคนอยากเรียนเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องให้ใครมาบังคับ การเรียนเช่นนี้มักเกิดขึ้นด้วยการลองผิดลองถูกอย่างดี ก็อาจถามคนใกล้ชิดเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น (2) การสอนรายบุคคล เป็นการเรียนที่ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ จัดเตรียมสภาพการณ์ สื่อการเรียน และวิธีการไว้ เมื่อนักศึกษาปฏิบัติตามกระบวนการที่โปรแกรมไว้แล้วด้วยตนเอง ก็จะมีการเรียนรู้ขึ้น สมคิด อิศระวัฒน์ (2538, น. 4) กล่าวว่า การเรียนการสอนรายบุคคลเป็นวิธีการที่นักศึกษามีความคิดริเริ่มด้วยตัวเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือหรือไม่ก็ได้ นักศึกษาจะวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตนเอง กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ แยกแยะ แจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้คัดเลือกวิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ วชิราพร อัจฉริยโกศล (252, น. 72) ได้ให้ความหมายการเรียนการสอนรายบุคคลว่า หมายถึง วิธีการเรียนการสอนเนื้อหาที่กำหนดโดยจัดให้องค์ประกอบต่างๆ ของการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาอย่างมีระเบียบ จัดให้มีการวินิจฉัย (Diagnosis) ความสามารถความต้องการของนักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการกำหนด (Prescription) วิธีการเรียนและวัสดุที่เหมาะสมกับนักศึกษานั้น โดยมุ่งให้นักศึกษาทุกคนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ Dunn และDunn (1972, น. 254) อ้างถึงใน อารบบุญประเสริฐ (2552, น. 21) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนรายบุคคลหรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่าการศึกษาตามเอกัตภาพ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นถึงความแตกต่างของนักศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องของทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจแรงจูงใจ วินัยในตนเอง จุดมุ่งหมาย ความสามารถในการแก้ปัญหา และการคาดการณ์ของนักศึกษาโดยมีผู้สอนทำหน้าที่ให้ความสะดวกในการเรียน เป็นผู้แนะนำที่ปรึกษา ผู้วิเคราะห์และเป็นผู้กำหนดแหล่งเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินและการรายงานผลการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน การเรียนการสอนรายบุคคล คือ การศึกษาตามเอกัตภาพ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในเรื่องของทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ ความสามารถใน

การแก้ปัญหาโดยการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างมีระเบียบสามารถให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้

2.5 ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ประโยชน์ของสื่อการสอนที่มีต่อนักเรียน ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2551, น. 93) กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการสอน ดังนี้ ช่วยพัฒนาความคิดนักเรียน การที่นักเรียนได้รู้เห็นสภาพของปัญหาต่างๆ ได้ยินหรือได้สัมผัสโดยการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เช่น จากภาพยนตร์ รูปภาพจะสามารถพัฒนาความคิดเห็นของนักเรียน โดยการคิดค้นหาวิธีการแก้ไขอย่างมีหลักการ และมีเหตุผล ทำให้มีความคิดกว้างไกลมากขึ้น เพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้นเนื่องจากได้เห็นของจริง ได้ยินหรือสัมผัส ทำให้สามารถเปรียบเทียบสิ่งที่ได้เห็นในปัจจุบันกับความก้าวหน้าต่างๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ใหม่จากสื่อการเรียนต่างๆ เช่น จากภาพยนตร์ กระตุ้นหรือสร้างความสนใจของนักเรียน ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่นำมาเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนปกติในชั้นเรียน สามารถทำให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้น ใคร่รู้เห็นสิ่งที่แปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งจะกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้ อารมณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 188) อธิบายถึงประโยชน์ของสื่อการสอนที่มีต่อนักเรียนไว้ ดังนี้ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจ เนื้อหาบทเรียนที่อยู่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความถี่ถ้วนรอบคอบในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับนักเรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่เบื่อหน่ายการเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างนักเรียนด้วยกันเองและกับครู ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดการให้มีการใช้สื่อในการเรียนการสอนรายบุคคล สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2550, น. 75-77) กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการสอนที่มีต่อนักเรียนหลายประการ ในที่นี้นำเสนอประการ ดังนี้ ช่วยให้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่นักเรียน ช่วยให้สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ศึกษาได้ยากลำบากและทำการสอนง่ายขึ้น เช่น ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น ทำสิ่งนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เช่น การใช้ภาพ หรือสัญลักษณ์ ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้า เช่น การกระโดดของแมลง ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้เร็ว เช่น การเจริญเติบโตของพืช ทำสิ่งที่เล็กให้โตขึ้น เช่น ภาพขยายตัวแมลงเล็กๆ ทำสิ่งที่โตให้เล็กลง เช่น ภาพวิว ทิวทัศน์ สวน นา นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาได้ เช่น ภาพอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญที่อยู่ในจังหวัดต่างๆ นำอดีตมาศึกษาได้ เช่น ภาพยนตร์ ประวัติศาสตร์ บันทึกเหตุการณ์บ้านเมืองในอดีต ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2550, น. 7-8) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนรู้ต่อนักเรียนหลายประการ ดังนี้ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นด้วยการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากขึ้นในเวลาที่กำหนดหรือรวดเร็วกว่าการไม่ใช้สื่อ ช่วยให้นักเรียนจดจำสิ่งที่เรียนได้มาก แม่นยำ และคงทนถาวรยิ่งขึ้น เพราะความประทับใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่ออื่นๆ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมในเรื่องราวเดียวกัน ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตปัจจุบัน และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง แปลกใหม่ และมีคุณค่า ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมายและคาดหวังของนักเรียน ประโยชน์ของสื่อการสอนที่มีต่อครู อารมณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 188) กล่าวถึง ประโยชน์ของ

สื่อการสอนที่มีต่อครู ดังนี้ ช่วยให้บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความสุขสนุกสนานและมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้น ช่วยแบ่งเบาภาระของครูในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง เป็นการกระตุ้นให้ครูตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2550, น. 6-7) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนรู้อีก ดังนี้ ช่วยสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่ดี น่าสนใจ สนุกสนาน มีความน่าเชื่อถือจึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูได้เป็นอย่างดี และนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมายของครูในที่สุด ช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการเรียนรู้ เช่น ทำให้ครูพูดน้อยลง ถ่ายทอดเนื้อหาด้วยตนเองน้อยลง โดยที่นักเรียนเรียนรู้ได้เองภายใต้การกำกับดูแลหรือเงื่อนไขของครู ไม่ต้องเตรียมและสอนซ้ำซากเพราะได้เตรียมสื่อและวิธีการใช้สื่อไว้แล้วเป็นอย่างดี จนทำให้สามารถนำไปใช้ในครั้งต่อไปได้ทันที ช่วยกระตุ้นให้ครูเตรียม ผลิต หรือพัฒนาสื่อใหม่ๆ รวมทั้งคิดค้นวิธีการที่น่าสนใจ ช่วยแก้ปัญหาและทดแทนสิ่งที่ครูไม่ถนัด เช่น พูดไม่เก่ง จดข้อมูลได้ไม่มากพอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และการปรากฏตัวต่อหน้าคนจำนวนมาก ช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ สำหรับการสอนที่เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และเป็นรายบุคคล โดยอาศัยสื่อการเรียนรู้อันเหมาะสมประกอบ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยตรง เพราะทำให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้เร็ว ถูกต้องแม่นยำ ใช้เวลาสั้นลง แต่ทำให้นักเรียนเรียนได้มากขึ้น ช่วยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์และติดตามดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะใช้เวลาในด้านการบรรยายถ่ายทอดเนื้อหาสาระ การเตรียมการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ น้อยลงจึงมีเวลาเพิ่มขึ้น ช่วยให้ครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงจุดมุ่งหมายในทุกขั้นตอน ช่วยให้ครูสามารถนำประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่มากมายภายนอกห้องเรียนมานำเสนอต่อนักเรียนและทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่มีความหมาย ช่วยให้ครูได้รับทราบผลป้อนกลับจากนักเรียน และนำข้อมูลที่นำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาสื่อและการจัดการเรียนรู้ของตนได้ตลอดเวลา สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2550, น. 77) กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนต่อครู ดังนี้ ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูในการสอน การสอนเป็นไปด้วยดี ช่วยผ่อนคลายในการอธิบาย อธิบายได้ตรงประเด็น ช่วยประหยัดเวลาในการสอน ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน ช่วยให้ครูสังเกตปฏิริยานักเรียนได้ ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย พบว่า การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ครูและผู้ปกครอง จึงควรแนะนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ให้นักเรียนได้ศึกษาตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสม

3.1.2 ผลการวิจัย พบว่า การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ครูที่สอนในสาระวิชาที่สามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปเป็นส่วนหนึ่งของการสอนได้ ควรนำไปปรับใช้ประกอบการสอนให้เหมาะสมตามระดับชั้นที่รับผิดชอบ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผลการวิจัย พบว่า การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ควรนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างๆ กัน เช่น เพศ ชายกับหญิง ระดับอายุ ช่วงชั้นที่ 2 กับช่วงชั้นที่ 3 เป็นต้น ซึ่งจะได้ทราบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลต่อสถานภาพดังกล่าวหรือไม่ เพื่อจะได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มต่างๆ ได้

3.2.2 ผลการวิจัย พบว่า การใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด ควรนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปปรับปรุง เพิ่ม หรือลดเนื้อหา ภาษา และความยาว หรือส่วนประกอบอื่นๆ ให้สอดคล้องกับผู้อ่านซึ่งเป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นต่างๆ เพื่อนำไปวิจัยกับเด็กกลุ่มดังกล่าวว่า ได้ผลอย่างไร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กมล เวียสุวรรณ และ นิตยา เวียสุวรรณ. (2539). แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับสายงานมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาและ การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อันใหม่. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). สภาพการใช้สื่อการเรียนรู้อันใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนเครือข่ายแก่นนำการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการวิจัยกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. ม.ป.ท.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชน-สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษฎา มณีเชษฐา. (2550). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง "หนูอยากให้คุณค่าในตนเอง ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2536). เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- _____. (2544). สื่อการสอนและฝึกอบรม : จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- _____. (2546). การพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2548). พัฒนาการของอีเลิร์นนิ่ง : Learning Objects ในเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กุหลาบ บันลายนาค. (2539). การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- จรรยา เหนียนเฉลย. (2546). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- จันทร์ฉาย เตมียาการ. (2533). การเลือกใช้สื่อทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- จารวี พักโพธิ์. (2554). *การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนและเจตคติต่อการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. (สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2546). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.ปรีนตั้ง.
- จินตนา ไบกาชุย. (2544). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- ชม ภูมิภาค. (2524). *เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *ระบบสื่อการสอน*. ใน *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). *สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรีนตั้งเฮาส์.
- _____. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพงษ์ วงศ์อาจ. (2548). *การพัฒนากระบวนห้องเรียนเสมือนจริงสำหรับระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ณิชนันท์ พลเวียงพล. (2543). *องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนนุตรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- दनัย ไชโยธธา. (2534). *หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรีนตั้งเฮาส์.
- ดวงสุดา พิมพ์อิ่ง. (2546). *การมีส่วนร่วมของครูบรรณารักษ์ในกระบวนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2545). *Designing e-Learning : หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2544). *การเรียนรู้ (จิตวิทยา) การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ทองปลิว. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ของอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สมโภชบางเขน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- นิคม ทาแดง. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ปัญญา ศิริโรจน์ และศุภานิต อารีหทัยรัตน์. (2547). *สื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พิเชษฐ์ เพียรเจริญ. (2547). *E-Learning : การใช้และความต้องการของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. ปัตตานี: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. (2547). การเรียนการสอนผ่านเว็บการเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 12 (3).
- พิสมัย ชัยวิเศษ. (2547). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- มณเฑียร หอมสร้อย. (2549). *ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้*. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2531). *สื่อการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- วีรพร จำปาอ่อน. (2548). *การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- วุฒิชัย อินทรสว่าง. (2543). *การศึกษาการบริหารงานแบบสหวิทยาเขตของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น*. กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ และ วัฒนา มัคคสมัน. (2554). *สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. หน่วยที่ 12. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร ขิปนวัฒนา. (2548). *หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ศุภชัย สุขะนินทร์. (2545). *โลก e -Learning การเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สงัด อุทรานันท์. (2525). *การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ*. ม.ป.ท.
- สมจิต พรหมเทพ. (2542). *สื่อและกิจกรรมการสอนการใช้ห้องสมุด*. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. (2534). *เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 -2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ลำลี รักสุทธิ. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนฯ ประกอบสื่อ นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- สุกัญญา แพงโสม. (2545). *ชุดการเรียนรู้การสอน*. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- สุกัญญา ศรีสืบสาย. (2543). *การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ในการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน (ชุดฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน เล่ม 5)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- สุเทพ โตสุวรรณ. (2548). *การใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนคงคาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การพัฒนาผู้เรียน*. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. (2543). *สื่อโสตทัศนในห้องสมุด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยสาส์น.
- หนูม้วน ร่มแก้ว. (2545). *ความรู้เบื้องต้นในการวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อภิรติ อ้นประเสริฐ. (2554). *การใช้ห้องสมุดเพื่อการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- อมรวิชัย นาคทรพร. (2540). *รายงานวิจัยเรื่องในกระแสแห่งคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำพล พำขุนทด. (2545). *การใช้สื่อการสอนของครูกลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2545). *หลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. พิษณุ: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Ahellal, M'barek. (1990). *Using Authentic materials in the Classroom*. Theoretical Assumptions and Practical Considerations. English Teaching Forum.
- Best, John W. and Kahn, James V. (1993). *Research in Education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Campbell, J.P. (1992). Educational Productivity and Differential Socialization. *Educational Research*, 21(7), 1.
- Erickson, W.H. (1971). *Administering Instructional Media Programmes*. New York: The Mcmillan.
- Gerlach, V.S. and Ely, D.P. (1971). *Teaching and Media : A Systematic Approach*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Heinich, Molenda & Russell. (1982). *Instructional media and the new technologies of instruction*. New York: John Wiley & Sons.

- Jay, Hilda Louise. (1970). *Increasing the Use of Secondary School Libraries as a Teaching Tool*. Dissertation Ph.D. (Library Science). New York :New York University.
- Lafferty, Peter and Rowe, Julain. (1995). *The Dictionary of Science*. New York: Simon & Schuster.
- Penny, G.W. (1991). *Secondary Mathematics Instructional Materials :Usage, Effectiveness and Need*. Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9223620>.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

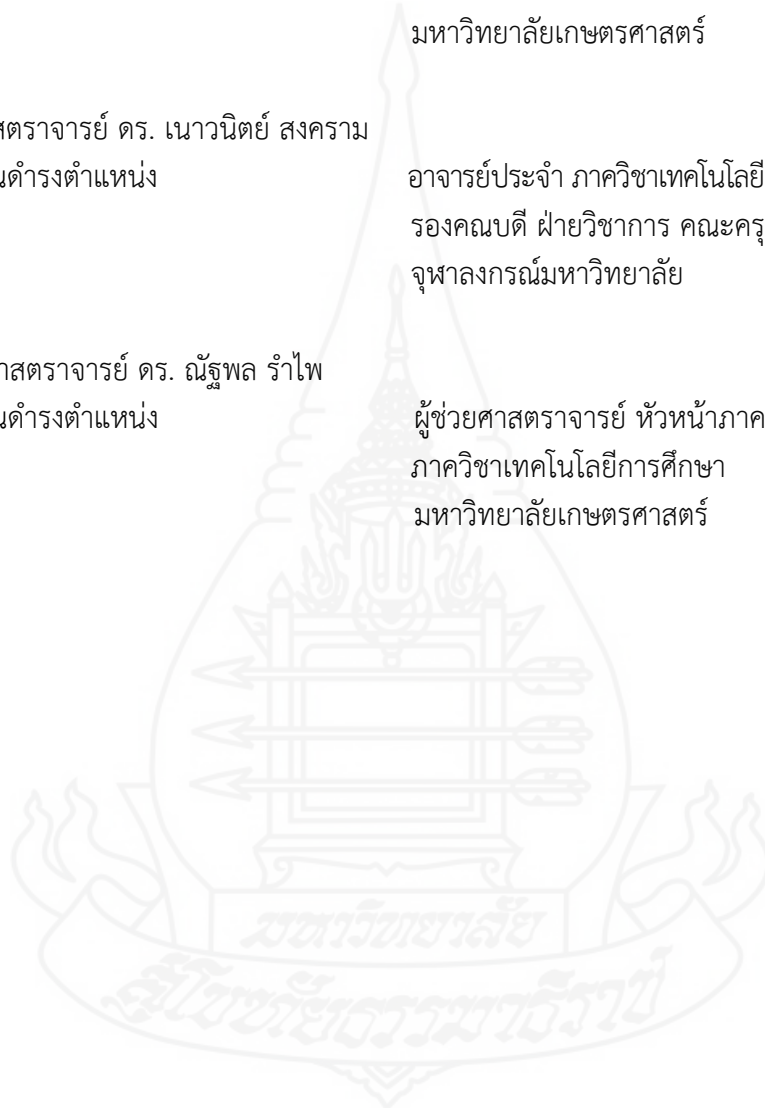

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ สมพงษ์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
รองศาสตราจารย์
ประธานฝ่ายวิจัยภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เนาวนิตย์ สงคราม
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
อาจารย์ประจำ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
รองคณบดี ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพล รำไพ
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชา
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนในห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูล ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์ เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระที่ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ด้านที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จตุติ สิ้นทิว

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่างให้ตรงกับข้อมูลของท่านตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

- มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. นักเรียนโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตป้อมปราการ

- โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ
 โรงเรียนวัดทรงธรรม
 โรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์
 โรงเรียนมัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาเขต
 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ
 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์

4. ความต้องการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

- ไม่ต้องการ
 ต้องการ

5. การใช้สื่อการสอนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

- ใช้ ได้แก่.....
 ไม่ใช้ โปรดระบุเหตุผล.....

6. นักเรียนใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

- เป็นประจำ
 บางครั้ง

7. การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนจากการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

- สื่อสิ่งพิมพ์ (ได้แก่.....)
 สื่อโสตทัศน์ (ได้แก่.....)
 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่.....)

8. เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

- ครูมอบหมาย
 ศึกษาด้วยตนเอง

9. กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม ที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย
- กลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- กลุ่มสาระเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา
- กลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ
- กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- กลุ่มสาระเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี
- กิจกรรมลูกเสือ
- กิจกรรมเนตรนารี / ยุวกาชาด
- กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
- กิจกรรมแนะแนว

10. หลังจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถสรุปประเด็นหรือจดบันทึกเรื่องที่ใช้จากสื่อได้

- ได้จดบันทึกบ้างเป็นบางครั้ง
- ไม่ได้จดบันทึก
- ได้จดบันทึกทุกครั้ง

11. หลังจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ใช้ได้

- ไม่มีการตั้งคำถาม
- มีการตั้งคำถามเป็นบางครั้ง
- มีการตั้งคำถามทุกครั้ง

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับระดับการปฏิบัติตนของท่าน

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติตนในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
1.1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1.1 หนังสือ					
1.1.2 หนังสือบันเทิงคดี					
1.1.3 หนังสือสารคดี					
1.1.4 ตำราวิชาการ					
1.1.5 หนังสืออ่านประกอบ					
1.1.6 หนังสือความรู้ทั่วไป					
1.1.7 หนังสืออ้างอิง					
1.1.8 เอกสารมาตรฐาน					
1.1.9 คู่มือสถานศึกษา					
1.1.10 รายงานการวิจัย					
1.1.11 รายงานทางเทคนิค					
1.1.12 รายงานการสัมมนา					
1.1.13 จุลสาร					
1.1.14 วารสาร					
1.1.15 วารสารวิชาการ					
1.1.16 วารสารวิจารณ์					
1.1.17 นิตยสาร					
1.1.18 หนังสือพิมพ์					
1.1.19 หนังสือรายปี					

รายการ	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ต่อ)					
1.2 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน์					
1.2.1 ทัศนวัสดุ					
1.2.2 แผนสถิติ					
1.2.3 แผนภูมิ					
1.2.4 แผนภาพ					
1.2.5 การ์ตูน					
1.2.6 ภาพโฆษณา					
1.2.7 ภาพนิ่ง					
1.2.8 ภาพเคลื่อนไหว					
1.2.9 ภาพโปร่งใส					
1.2.10 รูปภาพ					
1.2.11 ลูกโลก					
1.2.12 แผนที่					
1.2.13 หุ่นจำลอง					
1.2.14 ของตัวอย่าง					
1.2.15 แผ่นคอมพิวเตอร์ดิสก์หรือซีดี					
1.2.16 โสตทัศนวัสดุ					
1.2.17 ภาพนิ่ง					
1.3 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1.3.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
1.3.2 บทเรียนผ่านสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์					
1.3.3 ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์					
1.3.4 วิดยูออนไลน์					
1.3.5 วิดีทัศน์ออนไลน์					
1.3.6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
1.3.7 เครือข่ายสังคมออนไลน์					
1.3.8 เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Tablet)					
1.3.9 เครื่องโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน					
1.3.10 เว็บไซต์ทางวิชาการ					
1.3.11 คลังความรู้ (บล็อก วิกีพีเดีย)					

รายการ	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
2.1 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ รายบุคคล					
2.2 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้					
2.3 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ถูกต้อง มีคุณค่าทางวิชาการ					
2.4 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน เสริมสร้างทักษะประสบการณ์การเรียนรู้ มีความยากง่ายที่แตกต่างกัน					
2.5 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรม ไม่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงาม					
2.6 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ถูกต้องชัดเจนตามหลักภาษา					
2.7 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน เหมาะสมกับระดับวัยวุฒิ วุฒิภาวะ ของผู้เรียน					
2.8 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.9 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด มีวิสัยทัศน์					
ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
3.1 นักเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา					
3.2 นักเรียนจัดกิจกรรมนิทรรศการ ป้ายนิเทศ					
3.3 นักเรียนจัดกิจกรรมแต่งคำขวัญ					
3.4 นักเรียนจัดกิจกรรมโต้วาที					
3.5 นักเรียนจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ เล่านิทาน					
3.6 นักเรียนจัดกิจกรรมเขียนเรียงความ เขียนเรื่องย่อ					
3.7 นักเรียนจัดกิจกรรมคัดลายมือ					
3.8 นักเรียนจัดกิจกรรมอ่านทำนองเสนาะ อ่านร้อยแก้ว					
3.9 นักเรียนจัดกิจกรรมแสดงละคร					
3.10 นักเรียนจัดกิจกรรมวาดภาพ					

รายการ	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
4.1 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสามารถในการอ่าน					
4.2 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านสติปัญญา					
4.3 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความต้องการส่วนบุคคล					
4.4 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้านความสนใจ					
ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
5.1 มีความรู้ชัดเจนมากขึ้น					
5.2 มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น					
5.3 มีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น					
5.4 มีความสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วยประหยัดเวลาในการเรียน					
5.5 มีความเข้าใจง่ายขึ้น ช่วยลดการบรรยายของผู้สอน สะดวกในการสอนของครู					
5.6 มีความประทับใจ และจดจำเนื้อหาได้นาน					
5.7 มีความคิด และแก้ปัญหาในการเรียนรู้					
5.8 การเรียนมีประสิทธิภาพขึ้น					
5.9 มีความอยากรู้อยากเห็น ได้พัฒนาความคิด					
5.10 มีความสามารถเก็บรวบรวม และเสนอข้อมูลได้ตามที่ต้องการ					
ด้านที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด					
6.1 นักเรียนมุ่งเน้นสิ่งบันเทิง เกม การพูดคุยมากกว่าการเรียนรู้					
6.2 นักเรียนขาดความตั้งใจในการเรียนรู้					
6.3 นักเรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม					
6.4 นักเรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ					
6.5 นักเรียนเน้นความสนุกสนานมากกว่าการเรียนรู้					
6.6 นักเรียนคิดว่าการทำงานของระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดทำงานช้า					

รายการ	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ต่อ)					
6.7 นักเรียนมีเวลาในการใช้งานและเรียนรู้ในห้องสมุดน้อย					
6.8 นักเรียนขาดการปลูกฝังการเรียนรู้					
6.9 นักเรียนพบว่าเครือข่ายบางเครือข่ายไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถเข้าไปสืบค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

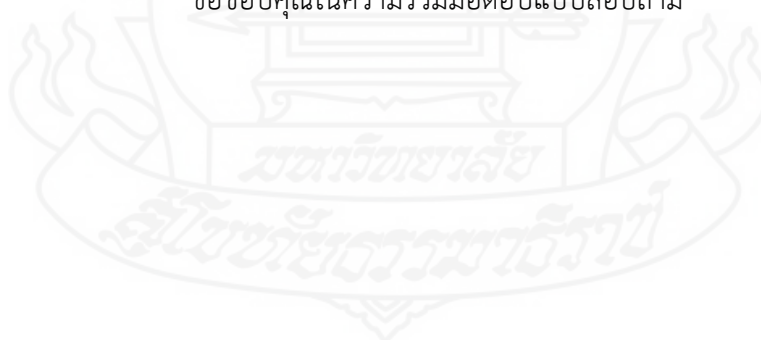
.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าตรรกษณ์ความสอดคล้องของแบบสอบถาม

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (ต่อ)				
4. ความต้องการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
☐ ไม่ต้อง	+1	+1	+1	1
☐ ต้องการ	+1	+1	+1	1
5. การใช้สื่อการสอนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
☐ ใช้ ได้แก่.....	+1	+1	+1	1
☐ ไม่ใช้ โปรดระบุเหตุผล.....	+1	+1	+1	1
6. นักเรียนใช้เวลาว่างในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
☐ เป็นประจำ	+1	+1	+1	1
☐ บางครั้ง	+1	+1	+1	1
7. การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนจากการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
☐ สื่อสิ่งพิมพ์ (ได้แก่.....)	+1	+1	+1	1
☐ สื่อโสตทัศน์ (ได้แก่.....)	+1	+1	+1	1
☐ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ได้แก่.....)	+1	+1	+1	1
8. เหตุผลที่นักเรียนชอบศึกษาหาความรู้จากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
☐ ครุมอบหมาย	+1	+1	+1	1
☐ ศึกษาด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1
9. กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม ที่นักเรียนมีความต้องการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาไทย	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้วิทยาศาสตร์	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	+1	+1	+1	1
☐ กลุ่มสาระเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	+1	+1	+1	1
☐ กิจกรรมลูกเสือ	+1	+1	+1	1
☐ กิจกรรมเนตรนารี / ยุวกาชาด	+1	+1	+1	1
☐ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	+1	+1	+1	1

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (ต่อ)				
☐ กิจกรรมแนะแนว	+1	+1	+1	1
10. หลังจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถสรุปประเด็นหรือจดบันทึกเรื่องที่ได้จากสื่อได้				
☐ ได้จดบันทึกบ้างเป็นบางครั้ง	+1	+1	+1	1
☐ ไม่ได้จดบันทึก	+1	+1	+1	1
☐ ได้จดบันทึกทุกครั้ง	+1	+1	+1	1
11. หลังจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดแล้วนักเรียนสามารถตั้งคำถามจากสื่อที่ใช้ได้				
☐ ไม่มีการตั้งคำถาม	+1	+1	+1	1
☐ มีการตั้งคำถามเป็นบางครั้ง	+1	+1	+1	1
☐ มีการตั้งคำถามทุกครั้ง	+1	+1	+1	1

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
1.1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อสิ่งพิมพ์	+1	+1	+1	1
1.1.1 หนังสือ	+1	+1	+1	1
1.1.2 หนังสือบันเทิงคดี	+1	+1	+1	1
1.1.3 หนังสือสารคดี	+1	+1	+1	1
1.1.4 ตำราวิชาการ	+1	+1	+1	1
1.1.5 หนังสืออ่านประกอบ	+1	+1	+1	1
1.1.6 หนังสือความรู้ทั่วไป	+1	+1	+1	1
1.1.7 หนังสืออ้างอิง	+1	+1	+1	1
1.1.8 เอกสารมาตรฐาน	+1	+1	+1	1
1.1.9 คู่มือสถานศึกษา	+1	+1	+1	1
1.1.10 รายงานการวิจัย	+1	+1	+1	1

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ต่อ)				
1.1.11 รายงานทางเทคนิค	+1	+1	+1	1
1.1.12 รายงานการสัมมนา	+1	+1	+1	1
1.1.13 จุลสาร	+1	+1	+1	1
1.1.14 วารสาร	+1	+1	+1	1
1.1.15 วารสารวิชาการ	+1	+1	+1	1
1.1.16 วารสารวิจารณ์	+1	+1	+1	1
1.1.17 นิตยสาร	+1	+1	+1	1
1.1.18 หนังสือพิมพ์	+1	+1	+1	1
1.1.19 หนังสือรายปี	+1	+1	+1	1
1.2 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่อโสตทัศน	+1	+1	+1	1
1.2.1 ทัศนวัสดุ	+1	+1	+1	1
1.2.2 แผนสถิติ	+1	+1	+1	1
1.2.3 แผนภูมิ	+1	+1	+1	1
1.2.4 แผนภาพ	+1	+1	+1	1
1.2.5 การ์ตูน	+1	+1	+1	1
1.2.6 ภาพโฆษณา	+1	+1	+1	1
1.2.7 ภาพนิ่ง	+1	+1	+1	1
1.2.8 ภาพเคลื่อนไหว	+1	+1	+1	1
1.2.9 ภาพโปร่งใส	+1	+1	+1	1
1.2.10 รูปภาพ	+1	+1	+1	1
1.2.11 ลูกโลก	+1	+1	+1	1
1.2.12 แผนที่	+1	+1	+1	1
1.2.13 หุ่นจำลอง	+1	+1	+1	1
1.2.14 ของตัวอย่าง	+1	+1	+1	1
1.2.15 แผ่นคอมพิวเตอร์ดิสก์หรือซีดี	+1	+1	+1	1
1.2.16 โสตทัศนวัสดุ	+1	+1	+1	1
1.2.17 ภาพนิ่ง	+1	+1	+1	1
1.3 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุดชนิดสื่ออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ต่อ)				
1.3.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	+1	+1	+1	1
1.3.2 บทเรียนผ่านสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	1
1.3.3 ชุดการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1
1.3.4 วิทยุออนไลน์	+1	+1	+1	1
1.3.5 วิกิพีเดียออนไลน์	+1	+1	+1	1
1.3.6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1
1.3.7 เครือข่ายสังคมออนไลน์	+1	+1	+1	1
1.3.8 เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Tablet)	+1	+1	+1	1
1.3.9 เครื่องโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน	+1	+1	+1	1
1.3.10 เว็บไซต์ทางวิชาการ	+1	+1	+1	1
1.3.11 คลังความรู้ (บล็อก วิกิพีเดีย)	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
2.1 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ รายบุคคล	+1	+1	+1	1
2.2 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของบทเรียน เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
2.3 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน ถูกต้องมี คุณค่าทางวิชาการ	+1	+1	+1	1
2.4 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียน เสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์การเรียนรู้มีความยากง่ายที่แตกต่างกัน	+1	+1	+1	1
2.5 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนส่งเสริม จริยธรรมวัฒนธรรม ไม่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงาม	+1	+1	+1	1
2.6 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนถูกต้อง ชัดเจนตามหลักภาษา	+1	+1	+1	1
2.7 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนเหมาะสมกับ ระดับวัยวุฒิภาวะ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
2.8 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนส่งเสริม กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1
2.9 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับนักเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดมีวิสัยทัศน์	+1	+1	+1	1

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ด้านที่ 3 กิจกรรมการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
3.1 นักเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา	+1	+1	+1	1
3.2 นักเรียนจัดกิจกรรมนิทรรศการ ป้ายนิเทศ	+1	+1	+1	1
3.3 นักเรียนจัดกิจกรรมแต่งคำขวัญ	+1	+1	+1	1
3.4 นักเรียนจัดกิจกรรมโต้เวที	+1	+1	+1	1
3.5 นักเรียนจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ เล่านิทาน	+1	+1	+1	1
3.6 นักเรียนจัดกิจกรรมเขียนเรียงความ เขียนเรื่องย่อ	+1	+1	+1	1
3.7 นักเรียนจัดกิจกรรมคัดลายมือ	+1	+1	+1	1
3.8 นักเรียนจัดกิจกรรมอ่านทำนองเสนาะ อ่านร้อยแก้ว	+1	+1	+1	1
3.9 นักเรียนจัดกิจกรรมแสดงละคร	+1	+1	+1	1
3.10 นักเรียนจัดกิจกรรมวาดภาพ	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 4 การใช้สื่อการสอนรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
4.1 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้าน ความสามารถในการอ่าน	+1	+1	+1	1
4.2 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้าน สติปัญญา	+1	+1	+1	1
4.3 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้าน ความต้องการของบุคคล	+1	+1	+1	1
4.4 สื่อการสอนสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้าน ความสนใจ	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
5.1 มีความรู้ชัดเจนมากขึ้น	+1	+1	+1	1
5.2 มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	+1	+1	+1	1
5.3 มีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	1
5.4 มีความสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วยประหยัดเวลา ในการเรียน	+1	+1	+1	1
5.5 มีความเข้าใจง่ายขึ้น ช่วยลดการบรรยายของผู้สอน สะดวกในการสอนของครู	+1	+1	+1	1
5.6 มีความประทับใจ และจดจำเนื้อหาได้นาน	+1	+1	+1	1
5.7 มีความคิด และแก้ปัญหาในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5.8 การเรียนมีประสิทธิภาพขึ้น	+1	+1	+1	1

รายการ	ผลการประเมิน			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุปผล
ด้านที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด (ต่อ)				
5.9 มีความอยากรู้อยากเห็น ได้พัฒนาความคิด	+1	+1	+1	1
5.10 มีความสามารถเก็บรวบรวม และเสนอข้อมูลได้ตามที่ต้องการ	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด				
6.1 นักเรียนมุ่งเน้นสิ่งบันเทิง เกม การพูดคุยมากกว่าการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
6.2 นักเรียนขาดความตั้งใจในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
6.3 นักเรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	1
6.4 นักเรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ	+1	+1	+1	1
6.5 นักเรียนเน้นความสนุกสนานมากกว่าการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
6.6 นักเรียนคิดว่าการทำงานของระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดทำงานช้า	+1	+1	+1	1
6.7 นักเรียนมีเวลาในการใช้งานและเรียนรู้ในห้องสมุดน้อย	+1	+1	+1	1
6.8 นักเรียนขาดการปลูกฝังการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
6.9 นักเรียนพบว่าเครือข่ายบางเครือข่ายไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถเข้าไปสืบค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้	+1	+1	+1	1

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด
/ ดี

 พอใช้

 ควรปรับปรุง

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด
/ ดี

 พอใช้

 ควรปรับปรุง

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด
/ ดี

 พอใช้

 ควรปรับปรุง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

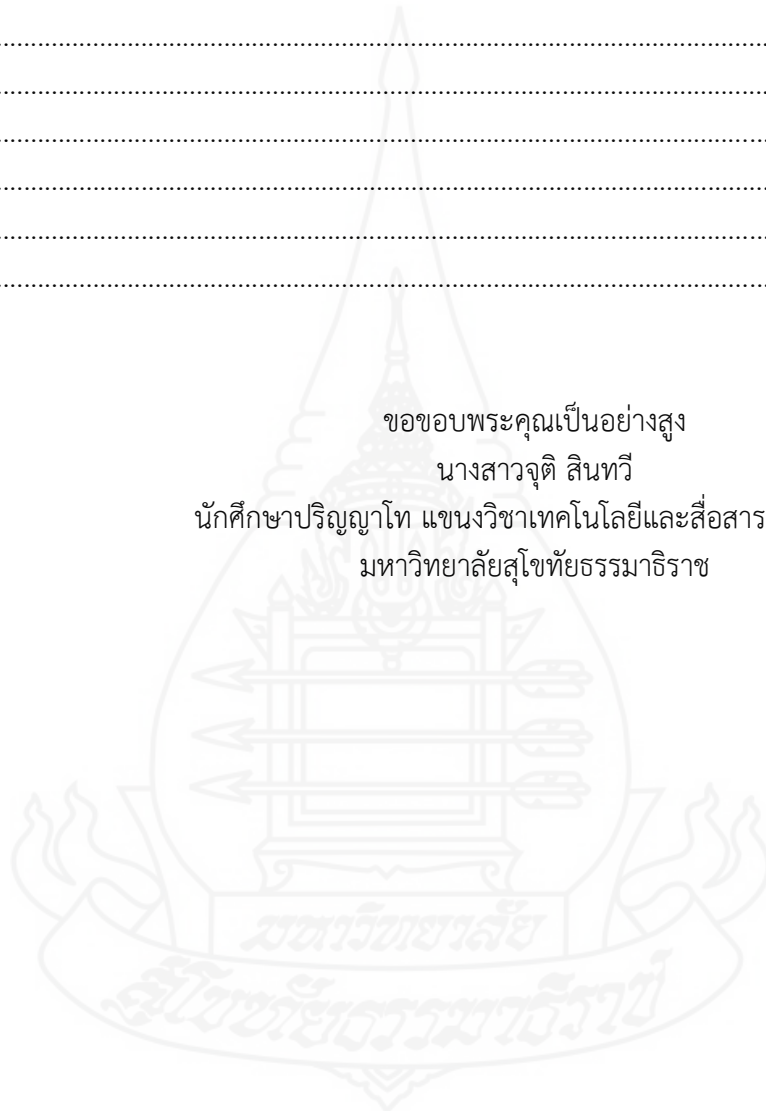
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวจตุ สันทวี
นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจุติ สีนทวิ
วัน เดือน ปีเกิด	20 กันยายน 2525
สถานที่เกิด	นครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง	โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ครู บรรณารักษ์

